

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

бухгалтерського обліку та аудиту

(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

магістра

(назва освітнього ступеня)

на тему: Організація обліку, аналізу та контролю на підприємстві в умовах застосування електронного документообігу (на прикладі ТОВ "АГРОСЕМ")

Виконав: студент VI курс гру POM3-61

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр і назва спеціальності)

	_____	Снітинська І.І.
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Керівник	_____	Хомин П.Я.
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Нормоконтроль	_____	Митник У.М.
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Завідувач кафедри	_____	Співак С.М.
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Рецензент	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)

Тернопіль
2023

АНОТАЦІЯ

Снітинська І.І. – Організація обліку, аналізу та контролю на підприємстві в умовах застосування електронного документообігу (на прикладі ТОВ «АГРОСЕМ»)– Рукопис.

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування. – Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль, 2023

У першому розділі описано теоретико-методологічні аспекти обліку запасів у контексті використання інформаційних систем. Обговорюється значення інформаційних систем в організації бухгалтерського обліку. Пояснюється порядок обліку запасів в розрізі інформаційних систем.

У другому розділі буде проведено оцінку результатів операційної діяльності ТОВ «АГРОСЕМ». Проілюстровано порядок і теорію управління запасами. Документується процес оприлюднення інформації про запаси у фінансовій звітності підприємства. Зроблено характеристику стану екологічної безпеки та запропоновані покращення.

У третьому розділі описано електронний спосіб документообігу в частині товарного обліку. Проілюстровано сучасне використання програмних продуктів для управління запасами. Описано потенціал управлінської звітності про запаси, яка базується на автоматизованих процесах.

У четвертому розділі розглядається стан охорони праці на досліджуваному підприємстві.

На основі аналізу теоретичних і практичних матеріалів зроблено відповідні висновки та зроблено конкретні ініціативи.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ	7
1.1 Роль інформаційних систем в організації бухгалтерського обліку	7
1.2. Місце документообігу в інформаційному забезпеченні системи обліку	15
1.3. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «АГРОСЕМ»	24
Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТОВ «АГРОСЕМ»	31
2.1. Особливості організації електронного обліку сучасного бізнесу	31
2.2. Формування електронного обліку як важливого елементу цифрової економіки	33
2.3. Використання автоматизованої форми обліку на ТОВ «АГРОСЕМ»	42
Висновки до розділу 2	58
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ ОБЛІКУ ТОВ «АГРОСЕМ»	60
3.1. Контроль фінансово-господарської діяльності в умовах застосування інформаційних систем	60
3.2. Формування управлінської звітності про запаси за принципами автоматизації процесних підходів	67
Висновки до розділу 3	76
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ	77
4.1. Аналіз стану охорони праці	77
4.2. Безпека в надзвичайних ситуаціях	82
Висновки до розділу 4	84
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	87
ДОДАТКИ	90

ВСТУП

Актуальність теми. Теорія та практика бухгалтерського обліку також змінюються разом із професією бухгалтера в наш час. Представники професії повинні мати відповідне обладнання та здібності, щоб бути успішними в цифровій економіці. Фінансові послуги, включно з бухгалтерським обліком, у міру розвитку стануть більш залежними від ІТ-технологій. Інформація є основним джерелом конкуренції. Процес збору, запису та впорядкування даних дозволяє нам отримати важливу інформацію, яку можна використовувати в економічних процесах. Однак цифрове мислення не обмежується новими технологіями. Значне значення має здатність фахівця оцінювати, агрегувати критичні думки та практичні пропозиції. У результаті поєднання технологічних досягнень і бухгалтерських здібностей може бути корисним. Створення бухгалтерського обліку в умовах цифровізації економічних відносин пов'язане з використанням ІТ-інструментів і технологій для подолання обмежень існуючої системи контролю та аналізу фінансів. Спроби покращити ясність, стислість і релевантність управлінської інформації для підтримки процесу бухгалтерського обліку стають суттєвою частиною створення ефективної системи бухгалтерського обліку, де включено управління стратегіями та цілями.

Інформатизація виробничих і управлінських процесів, якість інформаційних ресурсів і ступінь їх використання – все це важливі аспекти пристосування компанії до конкурентних умов. Отримання необхідної інформації для здійснення управлінських функцій здійснюється системою бухгалтерського обліку на підприємстві.

Сучасне конкурентне середовище характеризується швидким отриманням і розповсюдженням актуальної, фактичної та повної інформації з метою прийняття ефективних управлінських рішень. Дослідження питань бухгалтерського обліку в інформаційній системі підприємства проводили: Ф. Бутинець, Т. Давидюк, Т. Івахненко, Е. Ковальчук, Ю. М. Пушкар, В. Сопко та інші. Однак деякі питання, що стосуються функціональності інформаційних систем на підприємстві та ролі бухгалтерського обліку в них, потребують

глибокого вивчення. Дослідження призначення бухгалтерського обліку в інформаційній системі управління підприємством дає можливість знайти більш ефективні рішення проблем конкурентного середовища.

Мета і завдання дослідження складається зі створення теоретичних і практичних пояснень правил і формулювання рекомендацій щодо вдосконалення методів і технічних деталей, пов'язаних з фінансовим обліком, аналізом і аудитом в контексті передачі електронних документів.

Для досягнення поставлених цілей необхідно виконати наступні завдання:

- розкрийте значення ІБ в організації бухгалтерського обліку.
- опишіть процес обліку, аналізу та нагляду в контексті впровадження ІС.
- провести формальну оцінку та опис операційної діяльності ТОВ «АГРОСЕМ».
- продемонструвати методологію та практику ведення бухгалтерського обліку в контексті електронного документообігу;
- висвітлити інформацію щодо створення фінансової звітності підприємства за допомогою інформаційних систем.
- вивчити сучасне використання програмних продуктів інвентаризації.
- підтвердити ефективність процесу автоматизації на основі принципів автоматизації процесів.
- вивчення практичних питань безпеки та охорони праці на підприємстві.

Об'єкт дослідження є порядок організації обліку, аналізу та нагляду в контексті електронного документообігу.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні підходи до організації бухгалтерського обліку та аналізу на підприємстві в умовах електронного документообігу.

Науковою новизною отриманих результатів дослідження є створення теоретичних обґрунтувань та пропозицій щодо вдосконалення організаційно-

методичних підходів до бухгалтерського обліку, аналізу та нагляду в контексті використання інформаційних систем.

Практичним значенням отриманих результатів є інтеграція в повсякденну діяльність компанії, що сприяє підвищенню якості облікової інформації на етапі створення, обробки та використання інформації при підготовці рішень, контролю та аналізі на різних рівнях управління суб'єктом господарювання.

Структура кваліфікаційної роботи. Магістерська робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків і рекомендацій, списку використаних ресурсів та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ

1.1. Роль інформаційних систем в організації бухгалтерського обліку

У процесі управління підприємствами, особливо в управлінській, фінансовій, податковій та інших системах, у процесі планування, аналізу та контролю обробляється, порівнюється та аналізується велика кількість інформації, тобто формується інформаційне забезпечення. Підтримка прийняття управлінських рішень. Наразі ринок інформаційних систем і бухгалтерських технологій у моїй країні насичений, на ньому в основному домінують пакети прикладного програмного забезпечення, розроблені іноземними компаніями, але вітчизняні бухгалтерські технології також постійно розвиваються.

Очевидно, що використання зарубіжного досвіду та створення ефективної системи управління корпоративним підприємством, хоч і досить високі витрати, зробило вагомий внесок у розвиток вітчизняних систем і технологій бухгалтерського обліку. Водночас система бухгалтерського обліку та сам обліковий процес висувають нові вимоги до формування та обробки інформації та прийняття на цій основі ефективних рішень. Отже, вибір системи обліку впливає не тільки на ефективність та результативність управління юридичною особою, а й на раціональність використання коштів. Існує потреба в оцінці існуючої інформаційної системи забезпечення бухгалтерського обліку, з одного боку, для надання відповідної аналітичної інформації для ефективного внутрішнього управління, а з іншого боку, для максимального використання кожним підприємством.

Бухгалтерський облік в Україні складається з фінансових, податкових та управлінських рахунків, ці рахунки в першу чергу пов'язані з інтеграцією вітчизняних принципів і практик бухгалтерського обліку в міжнародну систему

бухгалтерського обліку та вимог українського законодавства. Незважаючи на те, що системи бухгалтерського обліку складаються з взаємопов'язаних підсистем, таких як фінансовий, управлінський та податковий облік, кожна підсистема має свої функції, завдання та методи отримання інформації на основі запитів користувачів, але всі ці підсистеми мають спільну структуру. Основою інформаційної системи є ефективні процеси управління бізнесом.

Варто наголосити на необхідності інтеграції бухгалтерського обліку в єдину інформаційну систему. В даний час різні види господарського обліку зазнають серйозних змін, постійно відбувається взаємопроникнення та інтеграція. Більше того, оцінка корпоративної ефективності може бути виміряна не лише через фінансові показники, отримані з даних фінансового обліку, а й через нефінансові показники, сформовані за допомогою управлінського обліку. Тому управлінський облік є основою успіху бізнесу. Але оскільки ведення такого обліку не є обов'язковим, для малого та середнього бізнесу це здебільшого недоцільно через додаткові витрати. Необхідно створити комплексну систему бухгалтерського обліку, яка поєднує фінансовий облік, управлінський облік і податковий облік. Вважаємо, що успішне виконання цього завдання можливе за допомогою комплексної системи бухгалтерського обліку. Для створення інформаційно-орієнтованого управління бухгалтерський облік є однією з головних проблем інформаційних систем і технологій.

Сучасний етап розвитку інформаційних технологій бухгалтерського обліку зародився в 90-х роках минулого століття. Вчені називають цю фазу комунікації, оскільки вона характеризується створенням інтегрованих програмних засобів, які поєднують кілька предметних областей автоматизації. Це забезпечує перехід бухгалтерського обліку з паперової технології на електронний (з використанням електронних підписів, електронних документів, електронного діловодства) [23]. Сьогодні на вітчизняному ринку інформаційних систем поширені декілька

автоматизованих систем бухгалтерського обліку. У таблиці 1.1. наведено найбільш поширені та найбільш прийнятні для вітчизняної практики системи.

Таблиця 1.1

Ринок програмних продуктів в Україні ведення обліку

№ з/п	Програмний продукт	Розробник
1	Б52	Студія Плюс (Україна)
2	SAP. SAP R 3	SAP AG (Німеччина)
3	DeloPro	Ксиком Софт (Україна)
4	Microsoft Dynamics AX	Microsoft (США)
5	BAAN-IV	BAAN (Американсько-голландська компанія)
6	SCALA	Bestlutsmodellier AB (Шведської компанія)
7	ORACLE Application	Пакет бізнес-прикладних програм (Американська корпорація ORACLE)
8	ERP система BSI	Бізнес сервіс (Україна)
9	ERP Марка	Компанія Марка (Україна)
10	Віртуозо	Компанія Марка (Україна,,)
11	Конекто	Конекто (Україна)
12	BAS (БАС) Бухгалтерія, КОПІ тощо	ГО "Співка Автоматизаторів Бізнес" (Україна) (вихідний код та розробка знаходиться в Росії)
13	1С Підприємство	Фірма "1С" (РФ) – втрата актуальності (вихідний код та розробка знаходиться в Росії)

Варто зазначити, що кількість різновидів таких систем постійно збільшується, як і діапазон їх функціональних властивостей. У комп'ютерній підтримці бухгалтерського обліку застосованим правилом є необхідність накопичувати та узагальнювати всі дані, а потім передавати їх через точки зв'язку системи бухгалтерського обліку до відповідних точок для розрахунку, оцінки, узагальнення та аналізу на основі першоджерел. програма. Необхідно, щоб операції, які виконує та застосовує система бухгалтерського обліку, були інтегровані в інші сфери, в яких використовується інформаційна система.

Важливе значення мають і програмні продукти, які відповідають потребам користувачів різного рівня. До них відносяться інформаційні системи управління підприємством, які можуть бути використані для автоматизації окремих процесів

бізнесу або його комплексу. У випадках, коли потрібна комплексна автоматизація бізнес-процесів, цей тип інформаційної системи відомий як інтегрована корпоративна інформаційна система (ІКІС). ІКІС складається з кількох пов'язаних компонентів, які призначені для полегшення організації бізнес-процесів і формування інформаційних потоків через потік документів. Класифікація ІКІС, складність її впровадження та пов'язана з нею вартість наведені в табл.1.2.

Таблиця 1.2

Групування інформаційних систем управління підприємством

Складова	Вузькоспеціалізована ІС	Інтегровані корпоративні інформаційні системи (ІКІС)			
		малі	середні	великі	
Системи управління підприємством	BAS, БЕСТ, БЕСТ-4, БЕСТ- Маркетинг, RS-Bank, Office Tools, АБ Офіс 2000, Компас, Віртуоз, X- DOOR, DeloPro Супер менеджер, Акцент та ін.	Concorde, Інфо-Navision, Scala, SunSystems, SyteLine, (Navision)	XAL, софт, Exact, FinExpert, Ахapta	J.D. Edwards, Platinum, SQL, Miracle5	SAP R/3, Baan, Oracle Application
Складність впровадження	До 1 міс.	Поетапне, 4 міс. і більше	Поетапне, 6-9 міс.	Поетапне, складне, 9-12 міс.	
Орієнтовна вартість	\$200-5000	5-30 тис. дол. (для вітчизняних), 15-100 тис. дол. (для західних систем)	100-200 тис. дол.	100 тис. – 1 млн дол.	

У роботі [11] досліджено програмні продукти, пов'язані з ІБ підприємства, які з'являються на вітчизняному ринку. [41, 50]. Сьогодні більшість середніх і великих компаній використовують понад 20 різних інформаційних систем. Це системи, які призначені для підтримки інформації, системи, які призначені для зберігання інформації, системи, які використовуються для передачі інформації, сервери, які призначені для цієї мети, мобільні пристрої, які призначені для цієї мети, інформаційні мережі, які призначені для цієї мети. призначення тощо. Інтегрована ІС об'єднує зусилля кількох компонентів і схем, які містять декілька компонентів на платформі інформаційної системи.

Впровадження ІС у фінансовому та базовому управлінському обліку зазвичай розбивається на сфери, які потребують формалізації, як правило, у стратегічному та оперативному плануванні. З використанням ІС в рамках стратегічного планування можна створювати сценарії, які представляють майбутню еволюцію компанії. Система управлінського обліку в першу чергу пов'язана з бюджетуванням, тому що вона є похідною від планування протягом короткого періоду часу. У результаті для оперативного планування використовується автоматизований управлінський облік.

Сучасні інформаційні системи бухгалтерського обліку, що представлені на вітчизняному ринку, в тому числі ISIS, повинні мати такі властивості: надійний захист інформації; узгоджена функціональність системи; можливість доступу до розподілених мереж через USB; локалізація системи для оптимальної адаптації до внутрішніх умов компаній; адаптація системи та наявність засобів підтримки; потенціал для інтеграції та поєднання інформації, даних і програм; можливість обміну даними; наявність спеціальних методів оцінки стану системи в процесі експлуатації [6].

Функціональна цілісність системи вимагає виконання наступних умов:

- Система відповідає міжнародним стандартам управлінського обліку MRP, ERR, тощо;
- Створювати звіти та вести записи одночасно відповідно до національних та міжнародних стандартів (IAS та GAAR);
- Автоматизація планування, бюджетування, обліку, прогнозування - управління операціями, фінанси, бухгалтерський облік, статистика та ін.

Вимога локалізації ІС до вітчизняних умов функціонування підприємства передбачає лінгвістичну та функціональну адаптацію системи до сучасних умов функціонування українських підприємств з урахуванням особливостей законодавства, фінансового обліку, оподаткування, інтерфейсів, систем підтримки та процеси документування.

Усі здійснювальні засоби адаптації та підтримки системи повинні забезпечувати:

- Інформаційний простір (зміни структури бази даних, модифікація полів таблиці, індексних посилань);
- Структура і функціональність бізнес-процесів;
- Інтерфейс введення та виведення для перегляду та корекції інформації;
- Наповнюйте організацію та функціональність робочого місця для користувачів.

Інтеграція інформації та можливості злиття передбачають злиття на таких рівнях: індивідуальні завдання; Тимчасові періоди використовуються для аналізу змін окремих показників за певний період поза звітним періодом, підприємства використовуються для консолідації інформації по філіях і дочірніх підприємствах дочірніх компаній холдингу.

Наявність спеціальних засобів для аналізу стану системи під час роботи вимагає наявності архітектури бази даних, алгоритмів, статистики обсягу обробленої інформації (операцій, транзакцій, документів тощо), журналів операцій тощо. [3].

До інформаційних систем бухгалтерського обліку суб'єктів господарювання висувуються такі вимоги:

- вартість придбання, ліцензування та витрати на обслуговування, доступні для бізнесу;
- Забезпечувати ефективне виконання поставлених перед комерційними суб'єктами завдань;
- Простота встановлення та обслуговування;
- Надійність і стійкість до змін зовнішніх і внутрішніх умов роботи;
- Відповідати вимогам розвитку сучасних інформаційних технологій;
- Простий і легкий у розширенні, що дозволяє легко збільшити обчислювальну потужність;
- Забезпечити тривале функціонування бізнес-процесів підприємства;
- Відповідати загальноприйнятим нормам і стандартам. Закордонні інформаційні системи мають бути адаптовані до особливостей вітчизняного обліку та документообігу, вимог законодавства України, митних правил.

На рисунку. 1.1 подано тенденції розвитку ІС обліку та управління підприємством.

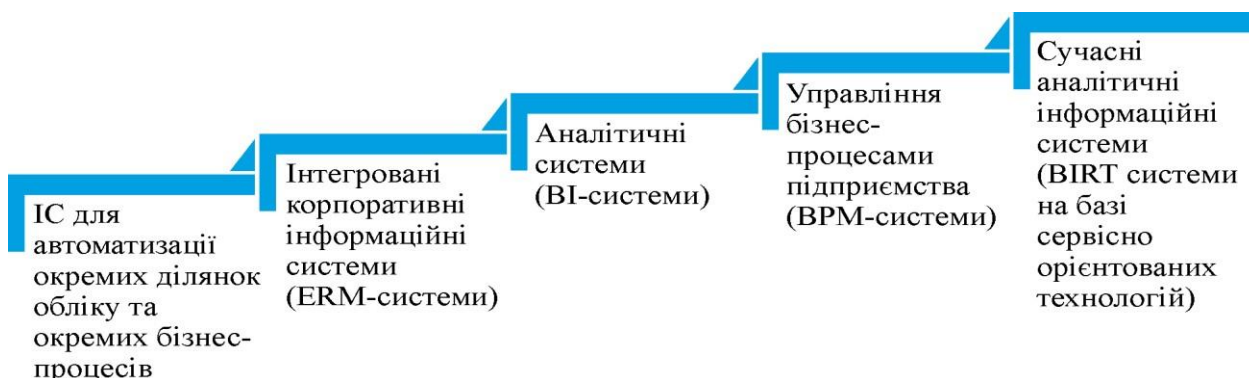

Рис. 1.1. Тенденції розвитку ІС

Еволюція ІС управління підприємством пройшла кілька етапів: від простих систем обробки даних до інтегрованих систем на базі сучасних апаратних і програмних засобів. Формування системи управління впливає з автоматизації різноманітних бізнес-процесів підприємства (управління персоналом, торгівля, бухгалтерія, склад тощо).

ІС наступного покоління характеризується автоматизацією всіх або майже всіх бізнес-процесів підприємства. Це системи ІКІС, ЕПП.

Далі проводять розробку та впровадження аналітичних ІБ, систем бізнес-аналітики (BI – Business Intelligence). Потім почали використовувати системи VRM (ІС управління бізнес-процесами підприємства). На думку експертів, основні причини зацікавленості людей у бізнес-процесному підході до ведення бізнесу такі:

- Експерти на особистому досвіді переконалися, що використання бізнес-процесів створює більш ефективні інструменти планування управління, обліку та контролю;

- Процесний підхід може забезпечити підприємствам поступальний розвиток, значні конкурентні переваги та стабільний прибуток;

- Підхід до бізнес-процесів дає компаніям можливість розробляти процесно-орієнтовані рішення, які поєднують людей, дані, системи тощо [41].

Останнім часом були впроваджені сучасні аналітичні системи, призначені для виконання завдань управління бізнес-операціями на основі даних у реальному часі. Системи на основі сервіс-орієнтованої технології відносяться до нового покоління IKIS, і система Erisor 9, розроблена Erisor Software (Nasdaq: ERIS), відноситься до цього типу систем. Система включає в себе управління ресурсами підприємства (ERP), відносини з клієнтами (CRM), бізнес-процеси обслуговування (PSA), управління ланцюгами поставок (SSAM), а також має такі інструменти:

- Аналітичні засоби (ERM - Enterprise Management), призначені для ефективного управління діяльністю підприємства, надаючи користувачам необхідну інформацію в потрібний час;

- Інструмент Erisor True SOA, за допомогою якого систему можна інтегрувати з Web 2.0. Ви можете шукати потрібну інформацію на рівні підприємства та спілкуватися в режимі реального часу за допомогою онлайн-ресурсів, поширених по всьому світу;

- Взаємодіяти з програмами Microsoft – MS Outlook, SharePoint, Word, Excel.

Отже, як бачимо, Сучасні інформаційні системи бухгалтерського обліку безпосередньо пов'язані з управлінням бізнесом і вважаються найважливішими для інфраструктури бізнесу. За допомогою ІС ми можемо автоматизувати більшість бізнес-процесів на підприємстві, забезпечити підтримку та розвиток бізнесу, а також підвищити ефективність офісного менеджменту, а також підвищити ефективність управління.

Сучасний ринок інформаційних технологій є складним і пропонує безліч варіантів, які підходять для будь-якого типу бізнесу. Критеріями, які використовуються для вибору ІС, є функціональність та інтеграція, потенціал для підтримки корпоративного управління та архітектура, сфери фокусування та організаційні структури, які можливі, а також потенціал як для оперативного, так і для стратегічного управління. Незважаючи на те, що впровадження ІС потребує величезних витрат, які, на жаль, не можуть собі дозволити сучасні суб'єкти

господарювання, а термін окупності інвестицій досить тривалий, економічний ефект від впровадження ІС очевидний: доступ до даних на всіх рівнях, скорочення часу щоденної обробки облікові дані.

1.2. Місце документообігу в інформаційному забезпеченні системи обліку

Для створення ефективної системи інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень необхідно розуміти призначення і завдання системи управління, її функції, здійснювати документообіг, виявляти потік інформації від джерела до місця призначення. Використання на різних рівнях управління, наявність та використання засобів класифікації та кодування інформації, створення інформаційних масивів на машинних носіях, володіння методами створення інформаційних моделей.

Для забезпечення інформаційної сумісності між різними інформаційними системами та при взаємодії з різними групами користувачів виникає потреба у створенні системи інформаційного забезпечення, що забезпечує загальні інформаційні бази даних і моделі для прийняття та прийняття управлінських рішень.

Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень значною мірою забезпечується документообігом всередині підприємства. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень включає забезпечення інформаційними ресурсами, якими можуть користуватися особи, що приймають рішення.

Метою поширення інформації на підприємстві є надання актуальної та фактичної інформації, необхідної для прийняття рішень та управління компанією.

Використовуйте документацію, щоб якомога ефективніше досягати своїх цілей.

Інформаційне забезпечення управління при прийнятті рішень — це сукупність єдиної системи систематизації та кодування інформації єдиної системи документації, плану інформаційного потоку в організації та за її межами, методу створення бази даних.

Основними принципами створення інформаційного забезпечення є: цілісність, надійність, уніфікованість, гнучкість, стандартизованість, уніфікованість, контроль, захист від несанкціонованого доступу.

Єдина система класифікації техніко-економічних показників і кодування інформації (ЕСКІ) забезпечує уніфікацію вимірювань управління на всіх рівнях і відповідну класифікацію та найменування.

Єдина система документообігу — це набір взаємопов'язаних документів, кожному з яких на основі класифікатора розпорядчих документів присвоєно код. Класифікатор — це систематизований перелік назв однорідних об'єктів, розділених за різними типами економічної інформації та яким присвоєно код.

Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень значною мірою здійснюється за допомогою документообігу всередині підприємства. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень включає забезпечення інформаційними ресурсами, якими можуть користуватися особи, що приймають рішення. Метою інформаційного забезпечення підприємства є своєчасне забезпечення необхідною та достовірною інформацією для прийняття та прийняття управлінських рішень.

Використовуйте документацію для максимально ефективного досягнення поставлених цілей.

Документи є матеріальним носієм фактів, подій, явищ об'єктивної дійсності та інформації про психологічну діяльність людини. Документація є основним засобом подання правової та формальної інформації про об'єкти управління.

Кожен документ має такі параметри:

- 1) Призначити зустріч,

- 2) Кількість примірників (для обігу паперових документів),
- 3) обов'язкові реквізити та найменування показників,
- 4) особа, яка заповнює обов'язкові реквізити та показники,
- 5) Правила формування показників,
- 6) Кожне значення індикатора,
- 7) Періодичність складання,
- 8) Частота розвитку показника.

Документи класифікуються за джерелом:

- офіційний документ – документ, створений юридичною або фізичною особою, виданий і засвідчений у встановленому порядку.

- Особисті - Документи, створені особами поза межами їх службової діяльності.

Документообіг - передача документів у межах системи управління - від джерела їх формування до використання в управлінні. Документообіг є основною частиною управління потоком інформації в системі.

Під час підготовки та використання документ проходить певну послідовність етапів, які визначаються його параметрами.

Документообіг в організації відбувається у формі документообігу між: тими, хто формує інформацію, аналізує її або приймає управлінські рішення (співробітники, аналітики та менеджери), пунктами технічної обробки документів на підприємстві (секретарями, архівами, тощо) .).

Відповідно до різних етапів обробки документів інформаційний потік документообігу можна розділити на три основні види:

- 1) Потік вхідних файлів, що надходять на підприємство ззовні;
- 2) Потік внутрішніх документів, що створюються всередині організації і ніколи не виходять за межі організації;
- 3) Потоки вихідних документів, створені всередині організації для зовнішніх користувачів.

Документи з різних інформаційних потоків проходять різні етапи обробки. Наприклад, етапи обробки, які проходить документ, отриманий підприємством, подано на рисунку 1.2.

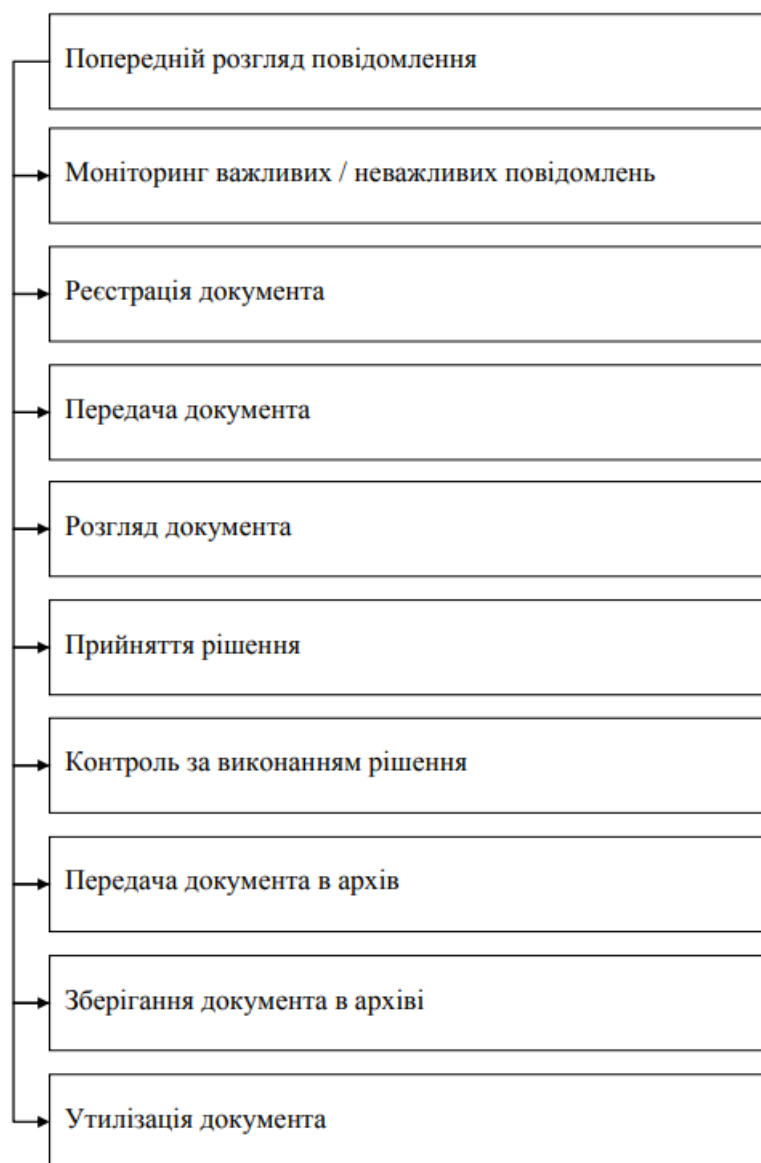

Рис. 1.2. Основні етапи обробки вхідної документації

Етапи обробки вихідних документів наведено на рисунку 1.3.

Документи доступні в паперовому та електронному вигляді. Тому розрізняють паперовий, електронний та гібридний документообіг.

Паперовий документообіг передбачає обробку паперових документів. В Україні в основному використовується традиційна пострадянська система паперового документообігу. Система базується на централізованому управлінні всіма етапами підготовки документів та єдиних нормативах документообігу.

Однією з переваг паперового документообігу є те, що він знайомий користувачам з невеликим досвідом і знаннями сучасних інформаційних технологій.

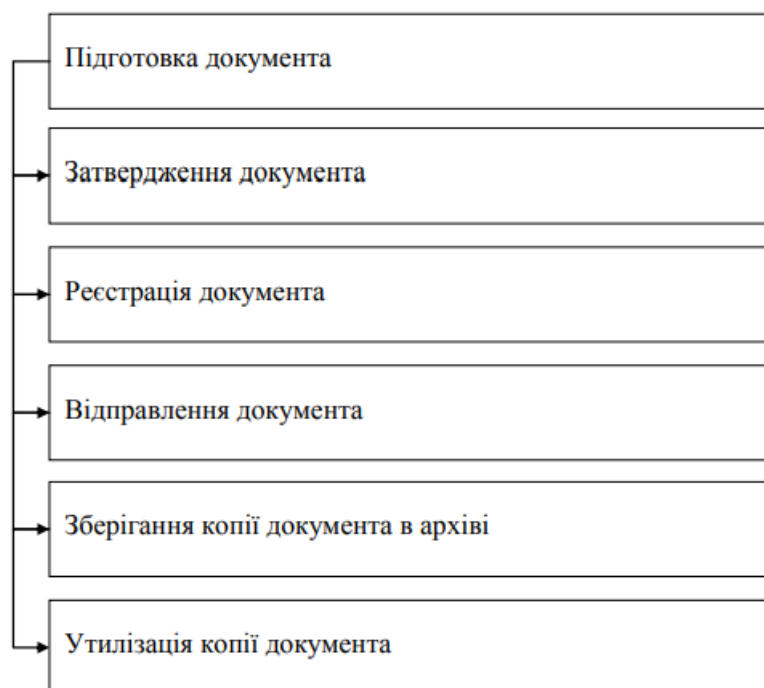

Рис. 1.3. Етапи обробки вихідної документації

Однак паперові документи неминуче призводять до наступних проблем при обробці великої кількості документів:

- Довгі процедури передачі файлів всередині організації;
- Можливість втрати інформації про розташування файлів;
- Відсутність ефективного управлінського контролю за роботою окремих співробітників і діяльністю організації в цілому;
- Інфраструктура для зберігання та переміщення паперових документів дорога;
- Висока трудомісткість повсякденних операцій у діяльності співробітників і брак часу на підготовку якісних рішень.

Часто ці проблеми призводять до надто тривалого розгляду проблем, неефективності та поганого організаційного управління. Це свідчить про те, що недоліки паперового документообігу можна подолати шляхом автоматизації діловодства та впровадження електронного документообігу.

Автоматизація в діловодстві полягає в підвищенні ефективності існуючих процедур обробки документів і базується на переведенні всього або частини процесу реєстрації паперових документів в електронну форму та подальшої обробки реєстраційних карток і подання документів переважно в електронному вигляді.

Автоматизація управління офісом може:

- Прискорити документообіг по всій організації;
- Забезпечувати своєчасний розгляд документів;
- Забезпечити ефективний контроль документації та виконання управлінських рішень;
- Підвищення продуктивності праці окремих співробітників і всієї організації;
- Зменшити витрати на копіювання, передачу та зберігання великих обсягів паперових документів;
- Підвищення ефективності та якості рішень шляхом забезпечення найбільш повної документальної бази для тих, хто їх виконує, під час прийняття рішень.

Щоб уникнути додаткових витрат у процесі оформлення документів при автоматизованому діловодстві, необхідно як доповнення запровадити електронний документообіг. Електронний документообіг передбачає обробку електронних документів. Електронний документ – це документ, у якому зафіксовано інформацію у вигляді електронних даних, а також обов'язкові реквізити документа.

Порівняно з паперовим файлообігом електронний файлообіг має наступні переваги: скорочення витрат паперу, пов'язаних з обробкою документів, використання користувачами електронних копій файлів під час роботи, підтримка електронних версій файлів, використання в системі шаблонів текстових атрибутів, колективна робота під час роботи Робота. Виконання та розгортання файлів, візуальний та зручний контроль виконання поставлених завдань, кількість контролерів та виконавців одного завдання не обмежена,

терміни виконання завдання можна багаторазово переставляти, завдання можна звітувати багаторазово на виконання поставленого Завдання, автоматично скасовує контроль завдання під час реєстрації файлу, виконання якого скасовано, Підтримує завдання з повторюваними циклами виконання, встановленням зв'язків між документами в системі, короткими нотатками про електронні копії документів, системою внутрішньої пошти, використанням схем маршрутизації, гнучким та інтуїтивно зрозумілим інтерфейсом.

Процес електронного офіційного документообігу в основному підтримує такі підсистеми: реєстрація офіційного документа, контроль виконання, маршрутизація процесу офіційного документа, колективна робота, контроль та довідкова інформація, пошук, звітність та управління.

Найпростішим і ефективним є впровадження електронного документообігу внутрішніх документів.

Гібридний документообіг означає, що система паперового документообігу та система електронного документообігу існують паралельно та доповнюють одна одну. Перевагами гібридного документообігу є зниження витрат на підготовку внутрішнього документообігу та збереження централізованого контролю над важливими документами. Порівняно з електронним документообігом недоліками гібридного документообігу є менша ефективність і вища вартість. Однак паралельне використання паперових та електронних документів іноді виправдано з точки зору безпеки. Крім того, гібридний документообіг може стати перехідним етапом для поступового переходу бізнесу на повністю електронний документообіг.

Незважаючи на те, що український бізнес ще не повністю використовує електронний документообіг, він стає все більш поширеним, особливо для підприємств, що надають банківські, інформаційні та технологічні послуги, а також підприємств різних галузей, які працюють з іноземними клієнтами та партнерами. це стало звичним і зручним способом роботи.

Тому документообіг має велике значення для інформаційного забезпечення управлінських рішень. Основною всеосяжною тенденцією

сучасного глобального інформаційного забезпечення є перехід від паперового до електронного документообігу всередині організацій. Для українського бізнесу необхідність переходу на електронний та гібридний документообіг є неминучою. В умовах інтеграції України у світове суспільство та світову економіку питання конкурентоспроможності стає надзвичайно важливим для наших підприємств, що може бути забезпечено за допомогою ряду факторів, особливо ефективного документообігу, що забезпечує прийняття кращих управлінських рішень для підприємств Інформаційна підтримка. підприємства.

Але якщо сама трансформація неминуча, то питання вибору трансформації, її форм і засобів залишається відкритим. На це рішення впливають як зовнішні фактори, такі як наявні на ринку альтернативні інформаційні системи електронного документообігу, так і внутрішні чинники, такі як наявність матеріальних ресурсів в організації та рівень знань сучасних інформаційних технологій серед її працівників. персонал. Ці питання потребують подальшого дослідження та аналізу кожним конкретним підприємством.

З метою удосконалення інформаційної системи бухгалтерського обліку на основі аналізу використання інформаційних технологій, методологічних підходів та теоретичних положень пропонується запровадити такі елементи, як орієнтованість на користувача, актуальність, актуальність та креативність.

Існує величезний ринок бухгалтерських курсів. Найбільш використовувани сільськогосподарськими та переробними підприємствами – «БАС», Бухгалтер (Українська онлайн-бухгалтерія), Інтерв'ю з генеральним директором Бухгалтерії, А5 Бухгалтерія, Дебет Плюс, Апанас, Своя технологія, Афіна, Openbravo, GrossBe, VS:Бухгалтерія, Klass365, OpenERP, «М.Е. Dos», «Фінансових проблем немає» тощо. Використовуючи сучасні бухгалтерські програми, можна вести облік (податковий та бухгалтерський) для кількох різних підприємств в одному сховищі.

На малюнку. 1.4 показано обліково-технічну архітектуру в програмних продуктах бухгалтерського обліку та послідовність відображення інформації в облікових реєстрах.

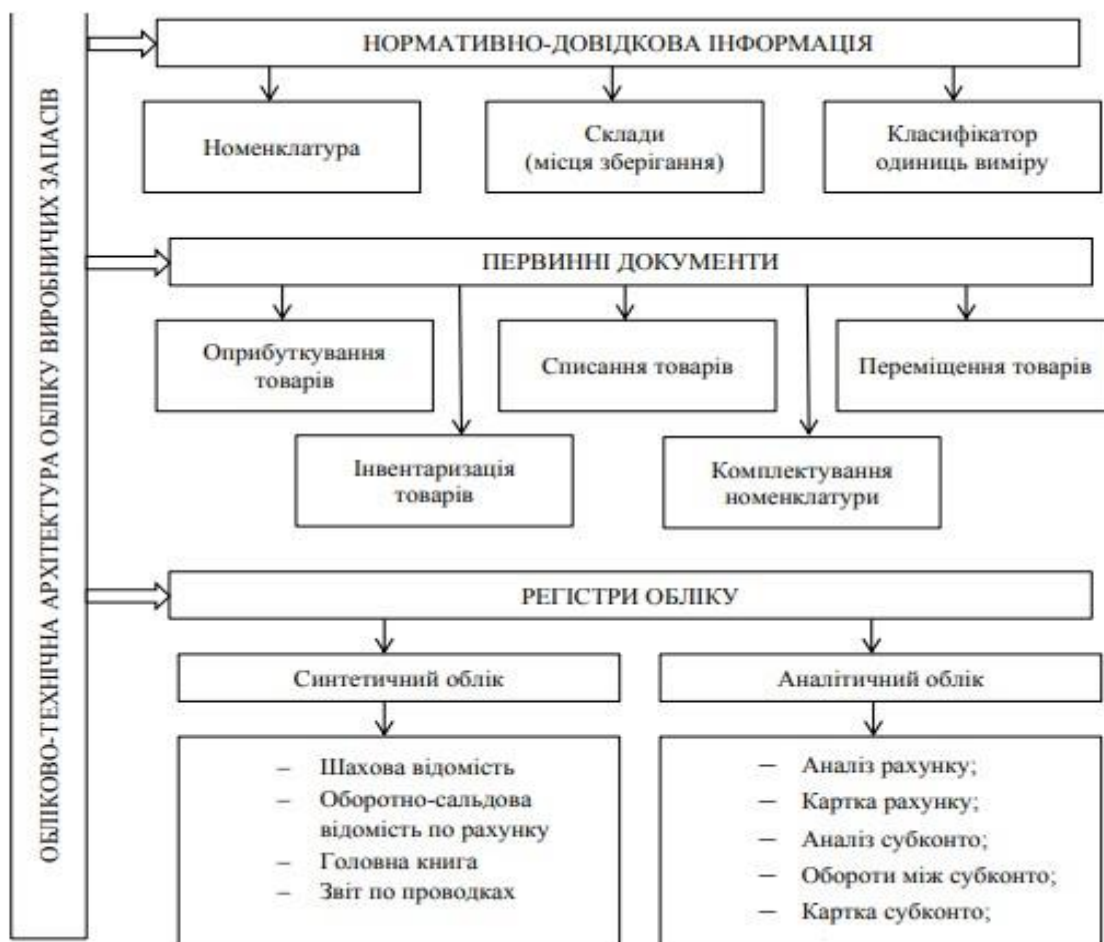

Рис. 1.4. Схема обліково-технічної послідовності відображення інформації в реєстрах обліку

Реєстрація господарських операцій є одним із найважливіших елементів методу бухгалтерського обліку підприємства. У програмних продуктах документи зберігають основну інформацію про всі події, що відбуваються на підприємстві.

Інформаційні технології є передмовою і ядром глобалізації, вони підвищують надійність, якість і ефективність обробки даних, а на практиці створюють можливості для об'єктивних і ефективних фінансових і управлінських рішень.

1.3. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «АГРОСЕМ»

ТОВ «Агросем» зареєстровано 2 червня 2000 року, юридична адреса: 04073, м. Київ, проспект Степана Бандери, будинок 9Б. Відповідно до статті 9 Положення керівником організації є Кулик Олексій Юрійович. Розмір статутного капіталу – 163759,38 грн.

Метою діяльності досліджуваного підприємства є задоволення попиту споживачів на продукцію та послуги підприємства, отримання прибутку і на цій основі задоволення соціальних, економічних і матеріальних інтересів власників підприємства.

За даними КВЕД, основним видом діяльності компанії є оптова торгівля 46,75 хімічною продукцією. Крім того, згідно з положеннями підприємства можуть здійснювати інші види діяльності: 01.11 Вирощування продовольчих культур (крім рису), зернобобових та олійних культур; 45.20 Технічне обслуговування та ремонт автомобілів; 45.31 Оптова торгівля автозапчастинами; 46.11 Сільськогосподарська сировина, посередницька діяльність у торгівлі живими тваринами, текстильною сировиною та напівфабрикатами; 46.14 Посередницька діяльність у торгівлі машинами, промисловим устаткуванням, суднами та літаками; 46.21 Оптова торгівля зерном, тютюновою сировиною, насінням та тваринами кормами; 46.36 Оптова торгівля цукром, шоколадом та цукерками; 46.51 Оптова торгівля комп'ютерами, периферійними пристроями та програмним забезпеченням; 46.61 Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами та устаткуванням; 46.90 Непрофесійна оптова торгівля; 49.41 Автомобільні вантажні перевезення; 52.10 Складське господарство; 62.01 Комп'ютерне програмування; 62.02 Консультації з інформаційних технологій 62.03 Діяльність з управління комп'ютерним обладнанням 70.22 Консультування з питань бізнесу та управління 77.11 Оренда автомобілів і автобусів 33.12 Ремонт і технічне обслуговування машин і промислового устаткування[25].

ТОВ «Агросем» є монобрендовим дилером техніки John Deere та офіційним дилером сільськогосподарської техніки провідних виробників,

таких як Vaderstad, Sulki, Geringhoff, Lindsay, Fast, Zurn, Nardi, Gregoire Besson та Monosem. Компанія має офіси в Києві, Дніпрі, Одесі, Полтаві, Хмельницькому, Луцьку, Львові, Тернополі, Івано-Франківську, Члтені. Регіональні офіси є в Новцях та Мукачеві.

Компанія надає клієнтам:

- Мінеральні добрива від компаній Yara, Alventa та Grupa Azoty, інокулянти від аргентинської компанії Rizobacter (добриво Yara Mila загальне 1 кг 3 кг 10 кг; Yara Mila добриво для газону 1 кг 3 кг 10 кг; Yara Mila садове добриво 1 кг 3 кг ; Декоративно-листяне добриво Yara Mila 1 кг 3 кг; Садове добриво Yara Mila 1 кг 3 кг; Вічнозелені дерева та кущі 1 кг 3 кг 10 кг; Розчинне добриво Yara Folicare 180 г, Універсальне рідке добриво Yara Vita);

- Насіння сільськогосподарських культур від провідних насінневих брендів: KWS, MAS Seeds, BREVANT Seeds, STRUBE та SAATEN-UNION;

- Засоби захисту рослин провідних виробників - Corteva Agriscience, ALFA Smart Agro, Summit Agro Arysta, Bayer і BASF [3].

У таблиці 1.3 наведено основні показники діяльності ТОВ «Агросем».

Таблиця 1.3

Основні показники діяльності ТОВ «Агросем» за даними фінансової звітності за 2020-2022р.р.

Показники	2022	2021	2020	2022/2020,%
Дохід	5 310 249	4 991 154	3 465 277	153,0
Чистий прибуток	121 504	115 187	77 196	157,4
Активи	1 919 120	1 929 616	1 526 688	125,7
Зобов'язання	1 159 868	1 305 237	1 298 450	89,33
Кількість працівників	455	387	378	120,37

За даними фінансової звітності торгової компанії за 2020-2022 роки основні показники діяльності свідчать про зростання виручки на 53%, чистого прибутку на 57,4%, активів на 25,7%, лише у ТОВ «Агросем» за час перегляду зобов'язання зменшилися на 10,67%. період, що є позитивним явищем.

Збільшується і кількість працівників. За досліджуваний період кількість людей зросла на 77 осіб, збільшившись на 20,37%.

Станом на 2023 рік компанія нараховує 9 підрозділів, 18 управлінь та регіональні структури, представництва в різних регіонах України. У компанії працює близько 500 співробітників, розподілених по різних відділах і відділах. У відділі продажів працює приблизно 310 осіб, у відділі маркетингу – 5, у юридичному відділі – 7, у відділі інновацій та технологій – 11, у відділі кадрів – 6, у бухгалтерії – 30, у економічному відділі – 30 осіб. відділу та відділу обробки даних, а ще 120 осіб працюють в інших відділах.

Головним виконавчим органом управління досліджуваного підприємства є директор. Він одноосібно здійснює свої повноваження: керує різними видами діяльності підприємства, формує стратегію розвитку підприємства, приймає рішення щодо забезпечення підприємства кваліфікованими кадрами, створює умови для забезпечення збереження конфіденційних даних, представляє інтереси підприємства перед державою. влади, керує діяльністю організаційних підрозділів та укладає договори з контрагентами та працівниками.

Проаналізуємо фінансовий стан компаній у таблиці. 1.4.

Як свідчить, підприємство дуже успішне. За останні три роки вартість власного капіталу зросла на 26,5%, загальною вартістю 58792 тис., виручка від реалізації продукції залишилася на тому ж рівні, але витрати на оплату товарів зменшилися на 13,4%, а на вартість праці зросла на 62,5%. Витрати реалізованої продукції зросли на 71%, що призвело до зменшення чистого прибутку на 29%. У 2022 році господарство отримало чистий прибуток у розмірі 4,1 млн грн, що становить 50,8% від загального прибутку 2020 року. Проте за рік рентабельність господарства знизилася з 48,1% до 20,1%.

Динаміка основних економічних показників ТОВ «АГРОСЕМ»

Показник	2020 р.	2021 р.	2022р.	2022 р. до 2020 р., %
Власний капітал (залишок на початок року), тис. грн	46465	53331	58792	126,5
Надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	56771	70195	56325	99,2
У т.ч. надходження від реалізації промислової продукції	7143	13180,1	18565,6	У 2,6 раз
Частка надходжень від реалізації промислової продукції в загальній сумі надходжень, %	12,6	18,8	33,0	+20,4п
Середня кількість працівників, осіб	58	68	59	101,7
Витрати на оплату праці, тис. грн	3158	4242	5132	62,5
Витрати на оплату товарів (робіт, послуг), тис. грн	25089	23377	21736	86,6
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	21553	27114	34158	158,5
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	14297	18340	24533	171,6
Чистий прибуток, тис. грн	6864	5459	4944	72,1
Рівень рентабельності, %	48,0	29,8	20,1	-27,9

У 2022 році підприємство очікувало отримати від реалізації промислових товарів 18 565,6 тис. грн, або це в 2,6 рази частіше, ніж у 2020 році. За три роки відсоток виручки від реалізації промислової продукції збільшився з 12,6% до 33,0%. що становить 20,4 дюйма. стор. В результаті значно зросла виручка компанії від реалізації промислової продукції, що становить третину загальної виручки.

У таблиці 1.5 проаналізовано різні види дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Таблиця 1.5

Дебіторська і кредиторська заборгованість, наявність власного капіталу та оборотних і необоротних активів у ТОВ «АГРОСЕМ», тис. грн

Показник	2020р.	2021р.	2022 р.	2022 р. до 2020 р., %
Всього необоротних активів	42504	42496	43075	101,9
з них				
Нематеріальні активи	-	473	871	184,1*
Довгострокові біологічні активи	2393	2928	3441	143,8
Оборотні активи	28332	33240	37712	133,1
З них				
Запаси	12686	19460	19422	153,1
Виробничі запаси	3922	5299	5332	135,9
Незавершене виробництво	2175	3537	4816	221,4
Готова продукція	6552	10583	8852	135,1
Поточні біологічні активи	3268	2682	3022	92,5
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	2443	3411	2777	113,7
Поточні зобов'язання і забезпечення кредиторська заборгованість:				
за товари, роботи, послуги	3314	3224	3673	110,8
за розрахунками з бюджетом	381	678	630	165,3
за розрахунками зі страхування	40	67	95	У 2,3 раз
за розрахунками з оплати праці	151	174	201	133,1
Наявність власного капіталу	53331	58792	62260	116,7

Перевірка показників показала наступні тенденції. Вартість наявного капіталу зросла на 16,7%. Незважаючи на те, що вартість необоротних активів змінилася дуже мало (через зменшення вартості основних засобів), вартість нематеріальних активів зросла і зараз оцінюється в \$38,5 млрд, а в 2021 році вартість нематеріальних активів очікується, що активи будуть нульовими. Це було викликано придбанням торгової марки та додаванням її вартості до вартості нематеріальних активів. Через збільшення поголів'я корів витрати біологічних активів довгострокового використання зросли в 1,5 рази.

Вартість оборотних активів зросла на 3,1 відсотка, в основному за рахунок зростання прогресу на 2,2 відсотка. Зростання витрат готової продукції на 35,1% пояснюється тим, що продукція не відвантажується вчасно, а зберігається на складах. Це шкодить компанії, оскільки вони не отримують оплату за своїми

рахунками вчасно. Компанія збільшує витрати виробничих запасів, які за останні три роки зросли на 35,9%.

Кредиторська заборгованість зазнала практично незначних змін і на кінець 2022 року оцінюється в 2,7 млн. Це свідчить про ефективність платежів.

Згубним явищем є збільшення кредиторської заборгованості за оплату праці на 33%. Корпорація має борг перед працівниками 201 тис. грн. Найбільшу частку кредиторської заборгованості становить заборгованість за товари, послуги та оплату праці – 3673 тис. грн., або на 10% більше. Це свідчить про несвоєчасність розрахунків.

Незважаючи на зменшення прибутку та зниження рівня рентабельності, все ж можна вважати, що в цілому господарська діяльність ТОВ «АГРОСЕМ» є успішною.

Висновки до розділу 1

У першій частині даної роботи визначено статус і роль інформаційних систем у корпоративному бухгалтерському обліку організацій. Важливість правильного визначення та формування основних документів для реалізації фактів господарських операцій, наслідком яких є зміна складу активів і пасивів балансу, є необхідною умовою відображення фактів господарських операцій. вивчаються. У той же час обіг паперових документів неминуче призведе до таких проблем, як великий обсяг документів і тривалі процедури доставки документів всередині організації; можливість втрати інформації про місцезнаходження документів; відсутність ефективного управлінського розуміння робота окремих співробітників і діяльність всієї організації. Контроль інфраструктуру для зберігання та переміщення паперових документів дорога; повсякденні операції в діяльності співробітників є трудомісткими та бракує часу для підготовки якісних рішень.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТОВ «АГРОСЕМ»

2.1. Особливості організації електронного обліку сучасного бізнесу

Система бухгалтерського обліку складається з людей, облікових записів і процедур, які використовуються для отримання фінансової інформації. [16, с.11].6]. Цифрове перетворення компаній відбувається не лише в основних сферах операційного ланцюжка створення вартості, але й у таких сферах, як закупівлі, управління персоналом і фінансовий менеджмент. Також швидко освоїла облікові процеси та системи.

У сфері цифрового обліку було визнано дві основні тенденції:

«Методики отримання, зберігання та передачі необхідної інформації одержувачу»;

Методика систематизації інформації.

По-перше, це використання більш сучасних інформаційних систем, ці системи необхідні для створення, використання та підтримки облікових баз даних. Створення цієї інформаційної системи безпосередньо залежить від двох складових:

- Впровадження нових технологічних інновацій та обладнання на основі формування нових інформаційних вимог;

- «Ознайомлення з інноваціями в автоматизованих інформаційних системах» [26].

Поява феномену електронної (цифрової) бухгалтерії є логічним показником і результатом цифровізації економіки.

Електронний (цифровий) облік відбувається, коли всі транзакції реєструються в онлайн-сервері або базі даних [5]. Однак для відкриття або оформлення рахунку буде використовуватися логін і пароль, надані постачальником бухгалтерських послуг.

Роль цифрової бухгалтерії в сучасному бізнес-середовищі кардинально змінилася за короткий проміжок часу. Бізнес-технології сприяють збільшенню бізнес-функцій і операцій, які раніше здавалися неможливими. Бухгалтерський облік та інші бізнес-ролі можна вважати найважливішими для бізнесу. Незважаючи на деякі зміни в основних процедурах або методах, мета бухгалтерського обліку залишилася незмінною. Мета бізнесу - отримання прибутку. Бухгалтерський облік полегшує запис, звітність і аналіз господарської діяльності. Крім того, він надає їм інформацію про доходи, собівартість продажів, витрати, активи, зобов'язання та власний капітал. Фінансовий звіт є кінцевим продуктом бухгалтерського обліку. Ці документи містять коротку фінансову характеристику компанії за звітний період.

Бухгалтерський облік може слугувати потенційним посібником, який допоможе вашій компанії досягти схожості з іншими компаніями в тій же галузі. Власники та керівники компаній часто використовують аналіз фінансових показників для оцінки фінансових показників компанії. Ці коефіцієнти призначені для порівняння доходів компанії з доходами інших компаній у тій самій галузі. Крім того, це може допомогти їм покращити майбутню продуктивність шляхом внесення необхідних змін.

Власники малого бізнесу часто покладаються на бухгалтерську інформацію, щоб отримати банківські позики або капітал від інвесторів для своєї корпорації. Бізнес Багатьом малим підприємствам потрібні стартові кошти, щоб розпочати бізнес. Підприємці та власники бізнесу часто готують офіційні фінансові звіти, які мають надавати банкам та іншим зацікавленим сторонам інформацію щодо очікуваних фінансових вигод від бізнесу.

Комп'ютеризовані системи бухгалтерського обліку мають кілька переваг.

Найвигіднішим аспектом комп'ютерів є те, що їх можна використовувати будь-де та будь-коли.

Системи для малих і середніх компаній зазвичай купуються попередньо розробленими за низькою ціною. Ці ініціативи дозволяють менеджерам

спостерігати за фінансовим станом компанії в режимі реального часу та вносити необхідні зміни в бізнес-стратегії.

Крім того, комп'ютеризовані системи можуть надавати миттєві звіти про оцінки запасів, прибутки та збитки, рахунки клієнтів, інформацію про заробітну плату та продажі, що може дозволити швидше змінювати бізнес-стратегії. Бухгалтерське програмне забезпечення полегшує введення даних швидше, ніж ручний облік, і дозволяє систематизувати та друкувати такі документи, як рахунки-фактури, замовлення на купівлю та квитанції про оплату, швидко й точно.

Завдяки своїй ефективності та простоті використання комп'ютеризовані системи бухгалтерського обліку також сприяють посиленню контролю запасів і збору платежів, що збільшує час і покращує грошовий потік.

Оскільки комп'ютеризована система автоматично оновлює деякі записи, облікові записи завжди матимуть актуальну інформацію, що економить час на оновлення.

Основна перевага комп'ютеризованих систем бухгалтерського обліку полягає в тому, що, залежно від умов середовища, деякі з них працюватимуть наступним чином. Бухгалтерське програмне забезпечення полегшує доступ різним особам і забезпечує безпечні засоби доступу до облікових даних, які не обмежуються офісом. Особливо це стосується онлайн-програм, які служать обліковою системою.

Масштаби електронного обліку збільшуються: у міру зростання компанії збільшується і ускладнюється кількість необхідних бухгалтерських документів. З комп'ютеризованим бухгалтерським обліком процес простіший, оскільки дані легше отримати за допомогою програмного забезпечення, ніж за допомогою великої кількості документів.

Оскільки комп'ютери більш ефективні в бухгалтерському обліку, ніж люди, процес буде швидшим і ефективнішим.

Впровадження комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку пов'язане з численними проблемами, пов'язаними з комп'ютерами. Дані можуть

бути втрачені через збій апаратного чи програмного забезпечення. Оскільки комп'ютеру бракує особистого розуму, він не розпізнає помилки так, як це роблять люди. Дані можуть бути втрачені через перебої в електропостачанні або через віруси чи хакерів, які забирають дані. Дані про події, такі як пожежі, також можуть бути викрадені або втрачені через шахрайство чи крадіжку.

Існує також інша форма комп'ютерного шахрайства, яка потребує системи регулювання доступу до облікової інформації, зокрема щодо інформації про клієнтів. У разі порушення даних і крадіжки керівництво може нести особисту відповідальність за втрату даних. Основним недоліком комп'ютеризованих систем бухгалтерського обліку є їхня залежність від факторів зовнішнього середовища:

1. Дуже дорого впроваджувати нові комп'ютери з апаратним і програмним забезпеченням, яке часто оновлюється та замінюється.

2. Для забезпечення ефективного використання автоматизованої системи бухгалтерського обліку необхідно використовувати нові версії апаратного та програмного забезпечення. Як наслідок, вони потребують додаткового навчання та витрат на персонал спеціалістів.

3. На відміну від людей, комп'ютери не здатні оцінювати або розпізнавати ненавмисні помилки в системі. Вразливість системи безпеки, небезпека вірусів і хакерів, які відвідують систему ззовні, призвели до сильного бажання забезпечити безпеку системи. Подібним чином особа, яка задумала певну програму, може легко зіпсувати її шляхом зміни необроблену інформацію про запис.

4. Інтенсивне використання комп'ютера може призвести до серйозних проблем зі здоров'ям, таких як напруга очей, біль у м'язах, проблеми зі спиною тощо. Це знижує ефективність пологів і збільшує вартість лікування. [5, с.11].34].

Загалом практика електронного обліку для компаній має як переваги, так і недоліки. Вони зображені на малюнку 2.1.

Переваги	Недоліки
<ul style="list-style-type: none"> • Скорочення (прискорення) облікового циклу, включаючи схвалення кредитів, платежів та інкасо, опублікування транзакцій, закриття книг, формування звітів та відповідно вивільнення часу для аналізу на вищому рівні. • Ширша географія охоплення. • Безперервна доступність послуг, цілодобовий доступ та більше задоволених внутрішніх та зовнішніх клієнтів. • Знижений рівень помилок - це означає менше транзакцій з помилками, а також менше помилок. • Вивільнення персоналу бухгалтерів та підвищення продуктивності праці. • Покращення управління готівкою - ефективні платежі та ефективні інкасо. <ul style="list-style-type: none"> • Економія поштових витрат, паперу та витрат на зберігання документів. • Покращені умови для аудиту та безпеки. 	<ul style="list-style-type: none"> • Необхідні інвестиції в комп'ютерне обладнання та програмне забезпечення. • Початкова потреба у дорогих консультантах. • Витрати на системи, процеси, обробку інформації та зміни у звітності. • Постійне навчання та перекваліфікація, зростання потреб або вимог до персоналу зі спеціальними навичками. • Опір користувача. • Під час початкової конфігурації необхідно приділити пильну увагу вимогам безпеки, контролю та аудиту фінансових операцій. Якщо початкова конфігурація системи неправильна, інтеграція з програмним забезпеченням або застарілими системами неякісна, тоді від впровадження виникають постійні витрати і зменшуються вигоди.

Рис. 2.1. Переваги та недоліки ведення електронної облікової діяльності

Тому з розвитком технологій підготовка документів і організація бухгалтерської звітності повинні відбуватися в електронному середовищі. Це дослідження показує, що найбільш суттєвий вплив на електронний облік має розвиток технологій, які економлять час і кошти користувачів. Digital Accounting – це необмежена можливість проводити банківські операції в будь-який час і в будь-якому місці. Це дозволяє сучасним підприємствам ефективніше та результативніше виконувати облікові функції.

2.2. Формування електронного обліку як важливого елементу цифрової економіки

Електронний облік – це процес створення, зберігання та передачі фінансової інформації в електронному форматі. Усі бухгалтерські процеси ведуться онлайн, а не в паперовому вигляді.

Ідея фактично впливає з необхідності створення більш ефективної податкової системи. У суспільстві існує помилкова думка, що електронний облік применшує роль бухгалтерів і ігнорує важливість облікових процедур. Однак це не так; натомість електронний облік «оцінив» і «доповнив» здібності бухгалтерів, зробивши їх роботу більш ефективною. Нижче наведено важливі переваги електронного обліку в цифровій економіці:

1. Точність і масштабованість. Найпопулярнішою характеристикою програмного забезпечення та машин є те, що вони не мають помилок. Автоматизоване програмне забезпечення та послуги набагато надійніші, ніж традиційні методи бухгалтерського обліку, оскільки забезпечують точні та безпомилкові результати [45].

З іншого боку, під час збору даних часто трапляються людські помилки. Точність є важливою, оскільки компанії покладаються на дані для прийняття важливих рішень. Цифрові бухгалтерські рішення допомагають уникнути неправильних бізнес-рішень на основі неточних облікових даних, які можуть призвести до краху бізнесу.

Інші переваги цифрової бухгалтерії включають її масштабованість, яка популярна серед підприємців. Для стартапу ручний облік повинен бути достатнім на перших порах, але в міру зростання бізнесу система обліку потребуватиме значних удосконалень, щоб підтримувати обсяг операцій.

Наймати занадто багато бухгалтерів, щоб піклуватися про ваші фінанси, може бути непомірно. Цифрові системи бухгалтерського обліку – це недорогий спосіб розширити аудиторську професію компаній, що розвиваються. Якщо у вашій корпорації є надійне програмне забезпечення для бухгалтерського обліку,

просто оновлення програмного забезпечення – це все, що необхідно для задоволення зростаючих вимог вашого бізнесу.

2. Доступ здалеку. Ще однією значною перевагою електронної бухгалтерської системи є те, що вона дозволяє людям отримувати доступ до фінансової інформації компанії на відстані. Це означає, що професіоналам не потрібно тягати з собою ноутбук, щоб отримати доступ до важливої інформації. Будучи хмарним рішенням, цифрове бухгалтерське програмне забезпечення дозволяє співробітникам входити в систему з будь-якого місця для перегляду результатів і даних. Це вигідно для управління грошима готівкою. Якщо фінанси компанії борються, компанія може стати банкрутом. З огляду на це, грошовий потік є життєвою силою кожної компанії. Дослідіть причини важливості грошового потоку.

Процес прийняття рішень має вирішальне значення для ефективного грошового потоку. За допомогою хмарних бухгалтерських рішень ви можете дистанційно аналізувати фінанси своєї компанії та швидко приймати рішення щодо платежів, інвестицій та інших питань. Відстежуючи грошові потоки онлайн, ви можете покращити фінансову взаємодію зі своїм бізнесом.

Зрештою, це дає користувачам більше контролю над даними, які надходять або виходять із системи бухгалтерського обліку в кінці місяця, у вихідні або протягом останнього робочого дня. Після цього фінансовий аналіз має бути точним і законним, а це означає, що ви можете бути впевнені, що гроші будуть доступні, коли знадобиться платіж.

Доступ у режимі реального часу до грошових потоків також дозволяє більш точно оцінити фінансове майбутнє компанії. Це може полегшити точні прогнози та довгострокове планування.

3. Зручно та покращує ефективність виробництва. Ще однією надзвичайною перевагою переходу на електронну систему обліку є простота використання. На відміну від ручного обліку, програма, яка використовується

для обліку, проста у використанні, забезпечує комфорт і легкість для користувачів [42].

Основною метою бухгалтерського обліку є спостереження за господарськими операціями на річній, квартальній або щомісячній основі та оцінка цифр і даних для прийняття бізнес-рішень. У процесі ведення бухгалтерського обліку вручну бухгалтерам доводиться витратити дні або навіть години на те, щоб зібрати інформацію за минулий рік і використати її для створення звітів про рух грошових коштів та інших фінансових документів. Електронні формати, з іншого боку, надають можливість виконувати різноманітні автоматизовані фінансові тести на основі готових даних, що дозволяє бухгалтерам складати фінансові звіти за лічені хвилини.

Професіонали можуть заощадити багато часу на написанні та представленні тих самих звітів і даних, пришвидшивши обробку онлайн-транзакцій. Це в поєднанні з кращим прийняттям рішень може призвести до підвищення ефективності та продуктивності. Завдяки автоматизації багатьох облікових функцій за допомогою електронної бухгалтерії більше співробітників можна присвятити іншим важливим функціям, таким як розвиток бізнесу або продажі. Це означає, що компанія зможе отримати більший прибуток з тією ж кількістю ресурсів.

4. Безпека та швидкість. Хоча паперові бухгалтерські записи не є повністю безпечними (вони можуть бути викрадені або знищені стихійним лихом чи пожежею), безпека даних є найважливішою проблемою, коли мова йде про електронний бухгалтерський облік. Проблема внутрішнього зберігання та керування даними полягає в тому, що якщо у вас немає ефективних інструментів для відновлення даних, ви можете втратити всі свої дані у разі збою системи. Це може призвести до негайної втрати облікових даних, отриманих роками цілеспрямованих зусиль.

Хмарні бухгалтерські послуги є корисними. Ці рішення комплектуються хмарним сховищем, яке підтримується декількома дата-центрами для резервного копіювання сховищ даних [7, с. 17].189]. Багато організацій використовують технологію SSL для шифрування даних, щоб зберегти безпеку своєї фінансової інформації. За допомогою електронної системи бухгалтерського обліку ви можете зберегти або створити резервну копію своєї інформації, якщо щось піде не так.

5. Легко виставляти рахунки та відстежувати платежі. Без можливості стежити за рахунками-фактурами та переконатися, що вони платять, важко зменшити суму прострочених платежів від ваших клієнтів. Може бути занадто багато відволікаючих факторів, які заважають компанії досягти боржника. Це негативно вплине на його фінанси. Електронні бухгалтерські системи є найефективнішим рішенням цього питання, оскільки вони автоматизують процес надсилання рахунків і запитів на оплату. [21, с. 301].

6. Більш ефективна інтеграція та координація. Однією з найбільших проблем, пов'язаних із системами бухгалтерського обліку вручну, є їх несумісність з іншими бізнес-інструментами. Найефективніші електронні бухгалтерські рішення пропонують неймовірну гнучкість і можуть поєднуватися з іншими бізнес-інструментами, такими як системи торгових точок, розрахунки заробітної плати, онлайн-покупки тощо. Витрати цих комбінацій зазвичай нульові або майже нульові. Ці послуги включають складну систему із сотень бізнес-додатків, які спрощують обмін даними без обмежень.

Крім того, такі сервіси, як OneSaas, IFTTT і Zapier, можуть збільшити кількість додатків, до яких ваше бухгалтерське програмне забезпечення може підключитися за окрему плату.

Коли компанія поєднує програмне забезпечення для цифрового бухгалтерського обліку з іншим програмним забезпеченням для онлайн-бізнесу, обидва можуть бути покращені в режимі реального часу, щодня або на вимогу за

допомогою автоматичної синхронізації даних. Це неймовірна альтернатива трудомісткому процесу ручного перенесення даних між різними платформами. Тому ручні процеси обліку відстають, що призводить до неповного запису даних у додатках. Поширені помилки, як-от неправильна адреса електронної пошти, можуть призвести до незадоволених клієнтів і втрати прибутку.

Автоматична синхронізація даних із цифровими бухгалтерськими рішеннями позбавляє бухгалтерів необхідності вручну оновлювати адреси чи адреси електронної пошти в одному місці, а інші програми автоматично застосують зміни. У міру розвитку вашого бізнесу ці асоціації ставатимуть все більш значущими. Вони вплинуть на складність майбутніх бізнес-процесів. Однак не всі бухгалтерські програми мають високі можливості інтеграції та можуть обмінюватися даними з іншими програмами взаємним способом. Деякі матимуть можливість лише отримувати або передавати дані, тоді як інші матимуть обидві можливості. Тому при виборі бухгалтерської програми важливо враховувати всі особливості.

7. Допомога в складанні податкової звітності. Процес ручного запису документів про податок на прибуток і підготовки до податкової звітності в майбутньому відбувається надзвичайно повільно. Це також призводить до поганого фінансового відстеження та ускладнює розподіл коштів на сплату податків. Неготовність податкової декларації може призвести до серйозних проблем для корпорації.

Незважаючи на неможливість компаній уникнути податкових зобов'язань, електронні системи бухгалтерського обліку можуть полегшити підготовку та подачу податкової звітності. Електронний облік не тільки сприяє швидкій організації та розподілу податкових коштів, але й зменшує труднощі розрахунку податків через надійну фінансову систему.

8. Сприяти зусиллям щодо інтеграції транзакцій банку. Цифрові бухгалтерські рішення мають ефективні інструменти, які можуть легко стежити за транзакціями та розпізнавати помилки обробки та крадіжки.

9. Професійні обов'язки. Здається, технологічна індустрія, що постійно розвивається, намагається створити додаток для будь-яких бізнес-цілей. Створено сотні спеціалізованих програм для різних галузей, включаючи сільське господарство, роздрібну торгівлю та будівництво. Залежно від масштабу бізнесу, можуть існувати рішення для електронного обліку, які більш підходять для одних типів підприємств, ніж для інших.

Наприклад, онлайн-торгівля передбачає наявність великої кількості запасів. У зв'язку з цим вкрай важливо вибрати облікову платформу, яка має ефективну систему управління запасами. В інших випадках ви можете пов'язати своє бухгалтерське програмне забезпечення з іншими спеціалізованими програмами.

10. Дозвіл на отримання консультації негайно. Бухгалтери все частіше уникають податкових послуг, натомість консультують підприємців під час фактів час. Завдяки електронним системам обліку вся інформація підтримується актуальною. Це пропонує виняткові можливості для фінансового керівництва. Маючи доступ до інформації, фінансові експерти можуть підрахувати цифри та надати миттєві рекомендації щодо найпрактичніших і найшвидших шляхів покращення.

Електронний облік став особливо актуальним під час пандемії 2020 року, внаслідок якої через захворювання на COVID-19 бухгалтери були змушені працювати вдома. [9].

Тому формування електронної бухгалтерії є природною відповіддю на стрімкі темпи цифровізації суспільства. Як бачимо, електронний облік є найкращим вибором для ведення бухгалтерського обліку і має багато переваг,

незважаючи на певні недоліки. Ось чому сьогодні електронний облік є пріоритетом для кожного бухгалтера підприємства.

2.3. Використання автоматизованої форми обліку на ТОВ «АГРОСЕМ»

Наказ про облікову політику ТОВ «Агросем» видано відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [22], державних положень (стандартів) з ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності, інших нормативно-правових актів та внутрішніх документів підприємства. Облікова політика є первинним документом, який встановлює організацію бухгалтерського обліку ТОВ «Агросем».

Наказ регламентує організацію документообігу для всіх філій підприємства та визначає конкретні дати та терміни внесення інформації до інформаційних систем.

Товариство веде бухгалтерський облік господарських операцій, майна та результатів діяльності в українських грошових одиницях на постійній основі в широких грошових і натуральних одиницях.

Досліджувані компанії використовують автоматизовану форму обліку платформи БАС КОРП. Визначена платформа пропонує можливість вводити господарські операції декількома способами: в режимі введення операцій вручну; в режимі «Документ і розрахунок», використовуючи типові операції.

На основі вхідних даних з господарської діяльності БАС КОРП формує проміжну та фінансову звітність за консолідованою бухгалтерською звітністю та іншими документами. БАС КОРП може формувати звіти за будь-який період часу. Для коректного ведення комплексного та аналітичного обліку в програмі передбачена можливість входу в необмежену кількість довідників за типом: вартість, матеріал, контрагент, працівник, валюта тощо. Документи можуть бути в грошовій або фізичній формі. Нумерація основних документів та інших документів накопичується з початку року.

Крім BAS CORP, бухгалтерія ТОВ «Агросем» використовує інші професійні програми:

- М.Е.Дос для обробки податкових накладних, формування податкової звітності та передачі її в податкові органи);

- Банк клієнта (для безготівкового розрахунку).

Затверджена облікова політика ТОВ «Агросем» включає її складові:

- Перелік нормативних документів, що використовуються в процесі ведення бухгалтерського обліку;

- Правила документообігу, графік документообігу та технологія обробки облікової інформації;

- план роботи з бухгалтерського обліку (включаючи роз'яснення рахунків комплексного бухгалтерського та аналітичного обліку);

- форми первинних документів, не передбачені чинним законодавством;

- Форма управлінської звітності;

- Правил інвентаризації активів і зобов'язань ТОВ "Агросем";

- Методи оцінки пасивів і активів;

- Порядок обліку витрат і доходів від господарської діяльності;

- Процедури податкового обліку та звітності;

- послідовність контролю за виконанням господарських операцій;

- Інші компоненти, необхідні для організації бухгалтерського обліку досліджуваного підприємства.

Загальний організаційно-методичний механізм бухгалтерського обліку ТОВ «Агросем» наведена на рисунку 2.2.

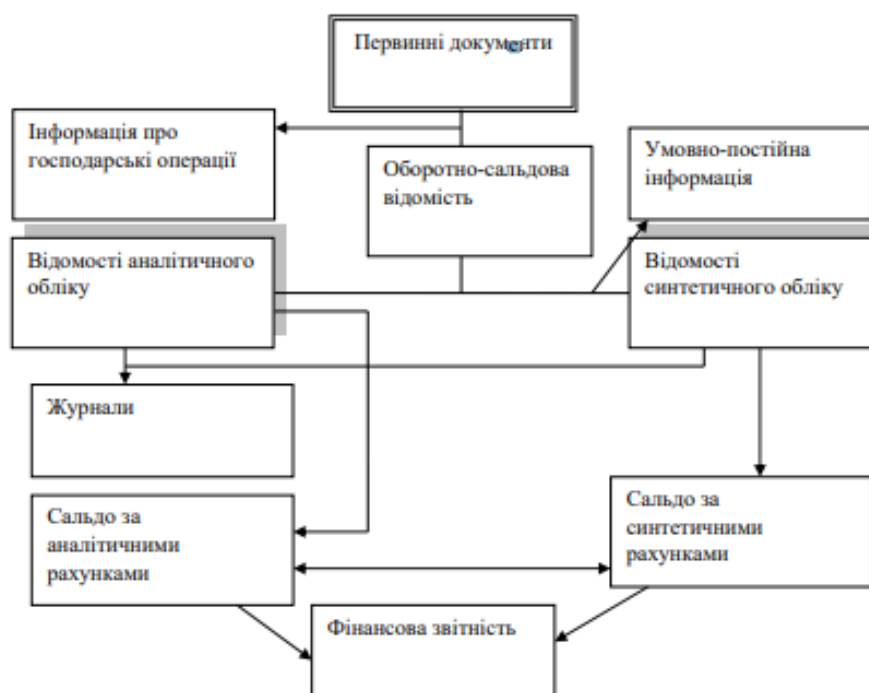

Рис. 2.2 Схема організації обліку на ТОВ «Агросем»

Усі господарські операції ТОВ «Агросем» своєчасно документуються. Документи фіксують фактичний стан господарських засобів та їх зміни під час руху активів, забезпечуючи контроль за наявністю та рухом майна та коштів, і є важливим джерелом контролю для зовнішніх і внутрішніх зацікавлених сторін.

Наказ про облікову політику ТОВ «Агросем» визначає вимоги щодо забезпечення збереження готівки в касі, вимоги до встановлення лімітів готівки в касі, відповідальність за порушення норм і правил касової дисципліни, порядок інвентарний облік касових операцій. Касові ордери ТОВ «Агросем» приймаються та видаються тільки в день виконання. Після виконання конкретних операцій касир підписує всі касові ордери. Облік касових ордерів ведеться бухгалтерією в Журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових ордерів (форма № КО-3). Усі надходження та видачі готівки ТОВ «Агросем» обліковуються в касовій книзі в хронологічному порядку. Касир ТОВ «Агросем» веде облік платежів у касовій книзі відразу після їх надходження або оплати.

Виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності, виплата заробітної плати, премій тощо здійснюється бухгалтером за платіжними відомостями.

З метою контролю за наявністю майна, оцінки його стану та забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності ТОВ «Агросем» проводить щорічну інвентаризацію активів та зобов'язань відповідно до облікової політики з подальшим складанням річної фінансової звітності станом на 1 грудня, 1 жовтня. до грудня Річна облікова політика за період 25 також була чітко викладена в наказі.

Вартість придбаних товарів, сировини, матеріалів, комплектуючих виробів, напівфабрикатів, малоцінних необоротних активів, складських одиниць, залишків незавершеного виробництва та готової продукції розраховується наступним чином: ТОВ «Агросем» розраховується щомісячно. за методом середньозваженої собівартості.

При введенні в дію малих і середніх підприємств їх витрати списуються з балансу за 100% амортизацією. У подальшому місцеві організації ведуть кількісний облік діяльності малих і середніх підприємств та відповідного основного відповідального персоналу до вони списані з балансу. Підприємства малого та середнього бізнесу вартістю до 100 грн. Не включаються в баланс.

Сума ТЗВ входить до первісної вартості запасу.

Отже, стан організації бухгалтерського обліку ТОВ «Агросем» по суті відповідає всім діючим нормам та здійснюється відповідно до діючої облікової політики досліджуваного підприємства.

Відповідно до облікової політики документообіг ТОВ «Агросем» регулюється відповідними організаційно-розпорядчими документами, що видаються керівництвом підприємства в межах наданих йому повноважень. Такими документами можуть бути: документи про повноваження на підпис документів; бухгалтерські документи; Накази про створення партій товарно-матеріальних цінностей, процедури проведення інвентаризації; документи, пов'язані з політикою збуту та маркетингу; документи, пов'язані з процедурами подання документів тощо.

Документообіг – це організована система створення, перевірки та обробки первинних документів в бухгалтерському обліку від моменту створення до моменту передачі в архів.

Облік оптової реалізації товарів ТОВ «Агросем» ведеться згідно з Положенням про документальне забезпечення бухгалтерського обліку. Положення містить поняття «первинні документи», вимоги до їх складання, обов'язковий перелік реквізитів, наведених на рисунку 2.3, способи складання, оформлення, виправлення помилок у документі, правила роботи з документами, їх зберігання та обставини вилучення з документів. Підприємство[19].

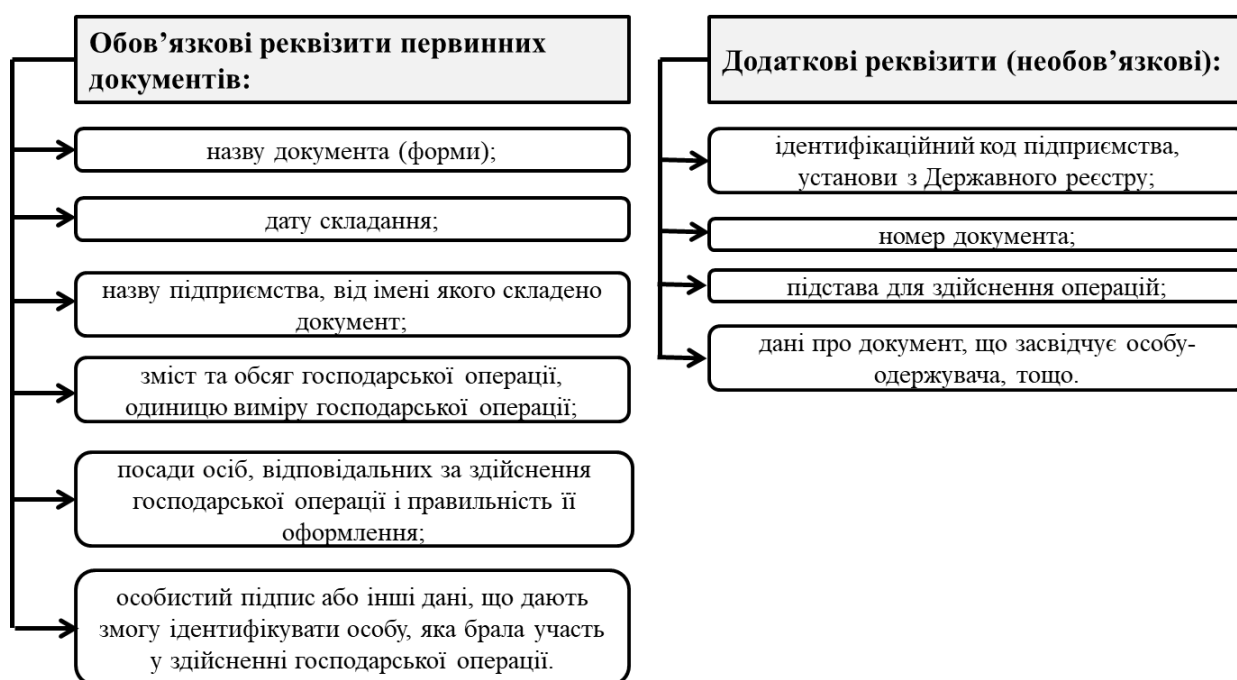

Рис. 2.3. Обов'язкові та додаткові реквізити первинних документів

Оптова реалізація товарів відображається в бухгалтерському обліку шляхом реєстрації продажу в обліковому реєстрі за первинними документами. В ТОВ «Агросем» в якості основних документів стандартного формату використовуються наступні документи: рахунки-фактури; листи-дозволи; податкові накладні; рахунки-фактури; сертифікати якості та відповідності; звіти про ТМЦ; агентські списання для МСП тощо. На складі оптового підприємства ТОВ «Агросем» товарно-матеріальні цінності зберігаються в спеціально обладнаному приміщенні. Для придбання товару у постачальника

водій або експедитор ТОВ «Агросем» отримує лист-авторизацію з переліком та кількістю товару, який необхідно отримати від постачальника. На складі ТОВ «Агросем» завідуючий складом перевіряє кількість та якість товару та обліковує його у відповідних складських документах. На складі регулярно формуються звіти про товарообіг в двох примірниках з додаванням усіх основних документів, один примірник передається в бухгалтерію підприємства разом з основними квитанціями.

Скоротити час обробки документів можна, склавши план документообігу. У дослідницькій компанії процес оформлення документів для рахунків-фактур на доставку виглядає наступним чином, див. таблиця 2.2.

Таблиця 2.2

Графік документообороту на видаткову накладну по ТОВ «Агросем»

Етап документообороту	Контрольні параметри	Особа, відповідальна за проходження документу/значення параметру
Складання документа	Кількість примірників	2 примірники
	Особа, відповідальна за виписку	Бухгалтер
	Особа, відповідальна за оформлення	Бухгалтер
	Особа, відповідальна з виконання	Бухгалтер
	Термін складання	До 1-го дня
Перевірка документу	Особа, відповідальна за документ	Бухгалтер
Оброблення документу	Особа, відповідальна з виконання	Бухгалтер
	Термін зберігання	1 день
Передавання документу до архіву	Особа, відповідальна з виконання	Бухгалтер
	Термін зберігання	3 роки

Процес передачі первинних документів з різних джерел до ТОВ «Агросем» на архів регулюється графіком. Кожна господарська операція має свій графік документального оформлення. Розробіть відповідно інвентарний лист вантажу, описуючи операції та переліки документів зі складу, ключових відповідальних осіб та постачальників. Тому вони формують перелік документів у вигляді видаткових і прибуткових накладних, вимог та складають перелік осіб, відповідальних за надання документів та терміни подання цих документів до бухгалтерії ТОВ «Агросем». Головний бухгалтер звіряє отримані розгорнуті графіки між собою і складає зведений розгорнутий розклад.

Відтак, документообіг оптового торговельного підприємства ТОВ «Агросем» здійснюється згідно затвердженого графіка. Облік ТМЦ на ТОВ «Агросем» ведеться відповідно до вимог Наказу про облікову політику та НП(С)БО 9 «Запаси».

Матеріальні цінності зберігаються на складі. Кількісний облік продукції і матеріалів на складі веде відповідальна особа в «Книзі складського обліку» (ф. № 40) або «Картці обліку складських матеріалів» (ф. М-12), на кожному товарно-матеріальній цінності Відкривається іменованій номер (окрема сторінка книги або окрема картка). Оперативний облік, пов'язаний з надходженням або вибуттям матеріалів, завідувач складом веде в бухгалтерському обліку на підставі первинних документів. Матеріали на складі оприбутковуються за прибутковими ордерами, які виписуються на кожен партію або кожен номер найменування матеріалу. Якщо матеріали постачаються централізовано, то оплата здійснюється згідно з товарно-транспортними накладними. Відпуск виробничого брухту або невикористаних матеріалів відображається в накладній.

Бухгалтерія підприємств в основному веде тільки калькуляцію вартості товарів, тому що кількісний облік ведеться на складі.

Працівники матеріального відділу регулярно перевіряють облік і зберігання вартості ТМЦ у місцях зберігання, звітують про записи в книгах складського обліку та оформлення основних документів.

Головний бухгалтер організовує проведення інвентаризації ТМЦ вибірково або постійно протягом визначеного періоду часу. За його результатами відображаються різниці в обліковому реєстрі.

Інвентаризацію виробничих запасів проводить інвентаризаційна комісія, призначена наказом керівника підприємства. Дані інвентаризації кожного матеріального об'єкта заносяться до інвентаризаційного опису (ф.21), який складається, як правило, у двох примірниках і підписується всіма членами комісії.

Аналіз та облік матеріалів, отриманих під час переробки, для надання інформації про переробні підприємства та контролю операцій з переробки та

пов'язаних з ними витрат. Перерахування матеріалів обробки відображаються тільки на субрахунку рахунку 20 «Виробничий запас».

Матеріальний звіт (ф. М-19), «Звіт про зміну вартості матеріалів» (ф. No 121), «Звіт про зміни ПММ» (ф. No 120), звіти про товарно-матеріальний рух. Звіт про зміни матеріальних цінностей подаємо за субрахунком кормів 208 за даними досліджуваних господарств. Надходження кормів відображається за дебетом і кредитом рахунку 208. Для списання виробничих запасів підприємства використовують метод середньозваженої собівартості. Метод оцінки полягає в обчисленні середньозваженої вартості кожного виду запасів шляхом ділення загальної вартості отриманих протягом місяця запасів на загальну кількість отриманих запасів на початок місяця та поточного місяця.

Аналітичний облік ведеться в оборотно-сальдових відомостях (ОСВ) двох видів:

- 1) Провести ЄСВ за всіма субрахунками обліку виробничих запасів, які належать до підзвітів основної відповідальної особи;
- 2) ОСВ ведеться на субрахунку виробничих запасів. У цьому випадку матеріальну відповідальність може нести декілька осіб.

Записи в ОСВ здійснюються за звітами про зміну матеріальної вартості.

В рамках програми BAS CORP ТОВ «АГРОСЕМ» створено ЕКА для аналітичного та комплексного обліку. ОСВ — зведена таблиця, складена за рахунками бухгалтерського обліку. Цей документ підтверджує фактично здійснювану підприємством господарську діяльність. Необхідно уважно перевіряти правильність складання та оформлення ПН, адже це дуже важливий документ для підприємства, оскільки помилки в ньому можуть призвести до плутанини в розрахунках, неправильної роботи та призвести до штрафів. Контролюючі органи, отже – збитки та збитки.

Як правило, OSS встановлюється для перевірки числових даних на рахунках бухгалтерського обліку, їх узагальнення та формування нових залишків. Застосування цього документу для аналізу фінансово-економічних

процесів може наблизити аналіз на основі даних управлінського обліку до автоматизму.

ОСВ активно використовується бухгалтерами для ведення обліку, оскільки документ охоплює зведено кожен рахунок, відображає зведену інформацію за необхідний період, є обліковим регістром.

Остаточний оборот загальної суми OVV завжди повинен відповідати дебету та кредиту. Для коректного відображення даних в ОСВ важливо правильно підготувати первинні документи, з яких програма буде формувати звіти.

Формування посади можна перевірити, переглянувши OSV одразу після публікації.

ESS можна створити за допомогою версії BAS KORP для всіх облікових записів, які веде підприємство. Для цього в списку модуля «Звіти» необхідно вибрати «Оборотно-сальдовая ведомость». Термін формування реєстру необхідно зазначити в порядку за первинними документами та ручними записами. Буде відображено початкове та кінцеве сальдо кожного рахунку комплексного обліку, обороти поточного періоду та корпоративного обліку з класифікацією за категоріями та рахунками.

Якщо бухгалтеру потрібен аналіз OSS, то йому потрібно зайти в рахунок OSS. Необхідно вибрати рахунок та його назву в ОСВ або зайти в реєстр «Оборотно-сальдовий баланс» через модуль «Звіти».

Необхідно вказати рахунки та періоди, за які необхідно відобразити господарські операції. OVV можна налаштувати обліковим записом для зручного перегляду. Наприклад, для рахунку 20 «Виробничі запаси» дані цього рахунку можна відсортувати за видами продукції, за партіями, за складом відвантаження тощо.

В ОСВ товарні залишки та обороти на рахунках 201 «Сировина і матеріали», 203 «Паливо», 205 «Будівельні матеріали», 207 «Запасні частини» відображаються в натуральних і грошових вимірниках (рис. 2.2-2.5).

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 201 за 2021 р.						
Виведені дані:		Кількість				
Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
Номенклатура	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
201	80 777,256		1 921 767,265	1 903 101,610	99 442,911	
07353/Ущільнення для заслонок DN			10,000	6,000	4,000	
03019/Ущільнення DN50			8,000	5,000	3,000	
03044/Ущільнення DN25			20,000	10,000	10,000	
05701/Ущільнення DN100			10,000	5,000	5,000	
08533/Ущільнення DN 40			30,000	20,000	10,000	
08535/Ущільнення DN 65			10,000	5,000	5,000	
08771/Ущільнення для заслонок DN 100			6,000	3,000	3,000	
07413/Ущільнення для заслонок DN			15,000	10,000	5,000	
13034/Ущільнення для заслонок DN			6,000	3,000	3,000	
17729/Ущільнення для заслонок DN 100			6,000	3,000	3,000	
2004Ущільнення NBR DN 040			12,000	8,000	4,000	
3/4 тм KOER			2,000	2,000		
CECIL(сперма бугая)			25,000		25,000	
GLITZ (сперма бугая)			50,000	41,000	9,000	
GPS навігатор EasyGo 555 Navitel	1,000				1,000	
KENDRICK (сперма бугая)			50,000	50,000		
KERRIGAN(сперма бугая)			25,000		25,000	
L-ЦИН р.ін.100мл	420,000		1 420,000	1 750,000	90,000	
MAYDAY (сперма бугая)	50,000		11,000	61,000		
MENTOR(сперма бугая)			50,000		50,000	
SANGRIA (сперма бугая)			50,000	50,000		
SAVO			5,000	5,000		
SNAPPLE (сперма бугая)	16,000		50,000	66,000		
STARDUST (сперма бугая)	24,000		5,000	29,000		
VOLTAGE (сперма бугая)			5,000	3,000	2,000	
YUKON (сперма бугая)	23,000		50,000	73,000		
Автолампочка H7 12V 70W			1,000		1,000	
Автом.вимикач АВВ 1-6А			5,000	5,000		
Автоочисник скла (5 л) - 25С			4,000	4,000		
Агрінос А (4 л.буг.)			178,500	158,000	20,500	
Агрінос А(10л.буг.)			142,000	96,000	46,000	
Шайба плоска збільшена,DIN 9021,ЦБ,8			0,300	0,100	0,200	
Шайба,болт,гайка			2,000	1,000	1,000	
Шланг			2,000	1,000	1,000	
Шланг вода голка 50 см			1,000	1,000		
Шланг вода голка 80 см			1,000	1,000		
шланг вода 100м			8,000	8,000		
Шланг подвійний ПВХ 7x14			5,000	5,000		
Шланг полив 1/2 Sturm			20,000	10,000	10,000	
Шланг,кран			2,000	2,000		
Шпагат сірий AGROTEX 0.60-AS, 600м/кг, 1666 tex 30	52,000		4,000	20,000	38,000	
Шлаквівка			1,000	1,000		
шпінти			10,000	10,000		
Шприц 20,0			50,000	50,000		
Шприц 5 мл 2-х комп.			700,000	522,000	178,000	
Шприц 5 мл 3-х комп.			200,000	200,000		
Шприц 5,0 одн Гемопласт	65,000		500,000	585,000		
Шприц одноразовий 10мл 3 компон 21п* 1/2 0,8*38			100,000	58,000	44,000	
Шприц-туба разовий 5мл	-2,000		2,000			
Штамп для висікання бірок	1,000				1,000	
Штуцер 1/4 P3 лат.			1,000		1,000	
Штуцер 3/4 РВ 14мм			2,000	2,000		
Штуцер латунь 15в*10мм			1,000	1,000		
щітка			4,000	2,000	2,000	
Щітка-совок з довгою ручкою			1,000		1,000	
Разом	80 777,256		1 921 767,265	1 903 101,610	99 442,911	

Рис. 2.2. Документ «Оборотно-сальдова відомість» по рахунку 201

Якщо бухгалтер розпізнає помилку, він може негайно спуститися з OAS до документа, який описує помилку, це дає змогу вчасно відреагувати та швидко її виправити.

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 203 за 2022 р.						
Виведені дані:		Кількість				
Рахунок Номенклатура	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
203	27 776,490		221 266,950	233 800,350	15 243,090	
Бензин А-92	3 141,000		4 798,850	4 464,240	3 475,410	
Бензин А-95			858,080	390,070	285,990	
Газ окраллений			844,220	844,220		
Гальмівна рідина "ДОТ-4", 0,5л	1,000			1,000		
Гальмівна рідина "ДОТ-4", 1л	2,000			1,000	1,000	
Дизпаливо	143,370		71 458,810	85 238,850	6 381,530	
Дизпаливо евро	24 061,820		142 289,010	161 661,870	4 688,990	
Масло 10/40	2,000		15,000	17,000		
Масло для бензокоси			2,000	2,000		
Масло 5/30			8,000	4,000	4,000	
Масло Stihl	1,800		2,000	3,800		
Масло 10/40			6,000	6,000		
Масло 2-х тактне	1,000			1,000		
Масло 4л 5w30			4,000	4,000		
Масло для вак. насоса ORV 40 0.5lt	4,000			4,000		
Масло для вакуумного насоса (1галон)			5,000	5,000		
Масло M10Г2К	30,000			30,000		
Масло моторне 2Т полусинт. 1л			1,000	1,000		
Масло моторне STIHL 0,5л			1,000		1,000	
Масло моторне STIHL 1л	0,500			0,500		
Масло трансмісійне			15,000	15,000		
Масило AVIA AVIALITH 2EP (0.4 кг)			12,000	6,000	6,000	
Масило NRG Литол-24 (17кг/20л)	17,000		50,000	47,000	20,000	
Масило д/двигуна 4-ох тактн Husqvarna 0.6л			1,200		1,200	
Масило з телефоном 400мл			2,000	1,000	1,000	
Масило моторне JD Plus-50 SAE 15W-40/20L,л			80,000	15,000	65,000	
Масило Higrrol (20л)	1,000			1,000		
Масило пластичне PRTRONAS ARBOR MP EXTRA (0.4кг)			4,000	4,000		
Масило силіконове AUTO 400мл.			10,000	10,000		
Олива AVIA 10W40 TurboDiesel 20л			80,000	43,000	17,000	
Олива AVIA гідравлічне HVD-46 20л			40,000	20,000	20,000	
Олива NORDIK GEAR 5 80W-90(n)			20,000	6,500	13,500	
Олива NORDIK HYDRAULIC гідравлічне HLP-46 20л			20,000	20,000		
Олива NORDIC OFF ROAD 10 W			20,000	20,000		
Олива NRG ТАД-17	20,500		40,000	49,000	11,500	
Олива NRG Higrrol-Л (17,5кг/20л)			20,000	5,000	15,000	
Олива OLEBLITZ HYDRA 46 л	15,000			15,000		
Олива PETRONAS HYDRAULIC 46 (n)			40,000		40,000	
Олива PETRONAS URANIA 3000E 15W40(200л)			200,000	200,000		
Олива PRISTA EP 80W90	5,000		20,000	25,000		
Олива SCANDI HYDRAULIC HLPISO 46(л)	40,000			40,000		
Олива гідравлічна PETRONAS ARBOR MTF	5,000			5,000		
Олива ИГ - 20А	20,000			20,000		
Олива M10Г2К			200,000	81,000	119,000	
Олива моторна PETRONAS ARBOR ALFATECH 15W40	165,500		200,000	307,000	58,500	
Олива моторна напівсинтетична 4л			4,000	4,000		
Олива ТАД-17и (GL-5, 80W90)(10л)			40,000	19,500	20,500	
Олива,масило AVIA HYPOID	8,000			8,000		
Тосол А-40М(10л)	91,000		40,000	131,000		
Тосол Аляска А-40 (10л) (Еко)			40,000	3,000	37,000	
Разом	27 776,490		221 266,950	233 800,350	15 243,090	

Рис. 2.3. Документ «Оборотно-сальдова відомість» по рахунку 203

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 205 за 2022 р.

Рахунок Податк. призн. Номенклатура	Показ- ники	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
205	БО	856 885,49		1 662 507,51	1 414 182,71	1 105 210,29	
	Кіп.	19 651,714		49 433,089	47 829,001	21 255,802	
Обл. НДС	БО	856 885,49		1 662 507,51	1 414 182,71	1 105 210,29	
	Кіп.	19 651,714		49 433,089	47 829,001	21 255,802	
Бокорізи "TOLSEN", 160мм (10003)	БО	136,67				136,67	
	Кіп.	2,000				2,000	
Кран ф 25	БО			145,00	145,00		
	Кіп.			1,000	1,000		
Світлодіодний вуличний консольний світильник	БО			1 785,00	1 785,00		
	Кіп.			3,000	3,000		
1 1/4 мм KOER	БО			290,00	290,00		
	Кіп.			1,000	1,000		
1 1/4 тм соломон	БО			280,00	280,00		
	Кіп.			1,000	1,000		
1 тм KOER	БО			400,00	400,00		
	Кіп.			2,000	2,000		
1/2 мм проф	БО			69,46	69,46		
	Кіп.			1,000	1,000		
1/2 тм KARRO Perfect	БО			258,74	258,74		
	Кіп.			2,000	2,000		
автом. вимик. АBB 3-25А	БО			1 020,00	1 020,00		
	Кіп.			3,000	3,000		
Автом. вимикач АBB 1-16А	БО			360,00		360,00	
	Кіп.			4,000		4,000	
Автом. вимикач АBB 1-25А	БО			291,00	291,00		
	Кіп.			3,000	3,000		
автомат 16А	БО			75,00	75,00		
	Кіп.			1,000	1,000		
Автоматичний вимикач "ІЕК" ВА- 1/47 С10А	БО			46,67	46,67		
	Кіп.			1,000	1,000		
Автоматичний вимикач "ІЕК" ВА- 3/47 С.В.3А	БО			700,00	700,00		
	Кіп.			4,000	4,000		
Щебень ф 5*20	БО	11 892,83				11 892,83	
	Кіп.	26,000				26,000	
Щебень ф5*20	БО	2 829,01			843,34	1 985,67	
	Кіп.	6,300			2,000	4,300	
Щебінь 5*20	БО			14 996,90	13 896,90	1 100,00	
	Кіп.			40,140	38,140	2,000	
Щебінь 20*40	БО			10 742,67	10 742,67		
	Кіп.			31,920	31,920		
Щебінь гран.20-40	БО	2 940,00				2 940,00	
	Кіп.	7,000				7,000	
Щебінь фр 20x40мм	БО			14 076,98	14 076,98		
	Кіп.			36,250	36,250		
Щебінь фр 5x20мм	БО	4,00		16 126,02	13 415,97	2 714,05	
	Кіп.			41,840	38,840	5,000	
Щітка	БО			40,00	40,00		
	Кіп.			2,000	2,000		
щітка дротяна	БО			45,00	45,00		
	Кіп.			1,000	1,000		
Щітка дротяна пласт,ручка	БО			30,00	30,00		
	Кіп.			1,000	1,000		
Щітка к.	БО	104,00				104,00	
	Кіп.	4,000				4,000	
Щітка на болгарку	БО			70,00	70,00		
	Кіп.			1,000	1,000		
Разом	БО	856 885,49		1 662 507,51	1 414 182,71	1 105 210,29	
	Кіп.	19 651,714		49 433,089	47 829,001	21 255,802	

Рис. 2.4. Документ «Оборотно-сальдова відомість» по рахунку 205

2 Оборотно-сальдова відомість по рахунку 207 за 2022 р.							
4 Рахунок	Показники	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
5 Податк. призн.							
6 Номенклатура							
7 207	БО	810 842,93		1 384 195,97	1 537 326,19	657 712,71	
8	Кіп.	3 094,800		5 367,768	5 554,200	2 908,368	
9 <...>	БО	18 965,00			18 965,00		
10	Кіп.						
11 Вал шнека - реставрація	БО	1 750,00			1 750,00		
12	Кіп.						
13 Гідроциліндр 150х1800 - реставрація	БО	2 160,00			2 160,00		
14	Кіп.						
15 Патрубок - реставрація	БО	100,00			100,00		
16	Кіп.						
17 Ремонт двигуна 6С172850	БО	1 160,00			1 160,00		
18	Кіп.						
19 Ремонт насоса ЕВВ 6-8,3-70	БО	10 580,00			10 580,00		
20	Кіп.						
21 Сервісне обслуговування	БО	2 250,00			2 250,00		
22	Кіп.						
23 Форкол - реставрація	БО	860,00			860,00		
24	Кіп.						
25 Штуцер 22х30 - реставрація	БО	105,00			105,00		
26	Кіп.						
27 Обл. НДС	БО	791 877,93		1 384 195,97	1 518 361,19	657 712,71	
28	Кіп.	3 094,800		5 367,768	5 554,200	2 908,368	
29 4.780-691 Струйная трубка 600мм	БО			941,67	941,67		
30	Кіп.			1,000	1,000		
31 03019/Ущільнення DN50	БО			34,60	34,60		
32	Кіп.			5,000	5,000		
33 03044/Ущільнення DN25	БО			52,80	52,80		
34	Кіп.			10,000	10,000		
35 05701/Ущільнення DN100	БО			79,35	79,35		
36	Кіп.			5,000	5,000		
37 06533/Ущільнення DN 40	БО			131,60	131,60		
2832	Кіп.	6,000				6,000	
2833 Штуцер S 22*24 (M18*1,5 -	БО	42,00			42,00		
2834 M20*1,5)	Кіп.	4,000			4,000		
2835 Штуцер S 24* 32 (M20*1,5 -	БО	15,28			15,28		
2836 M27*1,5)	Кіп.	1,000			1,000		
2837 Штуцер S 24*30 (M20*1,5-	БО			24,00		24,00	
2838 M24*1,5)	Кіп.			2,000		2,000	
2839 Штуцер S 32 (M27*1,5 - M27*1,5)	БО	13,61				13,61	
2840	Кіп.	1,000				1,000	
2841 Штуцер МТЗ наслпровода	БО	17,00				17,00	
2842 компресора	Кіп.	1,000				1,000	
2843 Штуцер паливопровода	БО	70,00				70,00	
2844	Кіп.	4,000				4,000	
2845 Щіток опорний	БО	1 014,00			1 014,00		
2846	Кіп.	2,000			2,000		
2847 Щітка ГАЗ-53 склоочисника	БО	15,00		91,67	106,67		
2848	Кіп.	1,000		2,000	3,000		
2849 Щітка по металу	БО	313,20		98,00	362,20	49,00	
2850	Кіп.	11,000		4,000	13,000	2,000	
2851 Щітка по металу (пластикова	БО			73,50	49,00	24,50	
2852 ручка, 4*16)	Кіп.			3,000	2,000	1,000	
2853 Щітка по металу (пластикова	БО			91,50	91,50		
2854 ручка, 6*16)	Кіп.			3,000	3,000		
2855 Щітка склооч.	БО	50,00				50,00	
2856	Кіп.	1,000				1,000	
2857 Щітка стартера а/м КАМАЗ	БО			336,00	336,00		
2858	Кіп.			1,000	1,000		
2859 Щітка стартера трактора МТЗ	БО			121,00	121,00		
2860	Кіп.			1,000	1,000		
2861 Щітотримач ГАЗ-53 генератора з	БО	10,00				10,00	
2862 шітками	Кіп.	1,000				1,000	
2863 Якір стартера	БО			340,00	340,00		
2864	Кіп.			1,000	1,000		
2865 Разом	БО	810 842,93		1 384 195,97	1 537 326,19	657 712,71	
2866	Кіп.	3 094,800		5 367,768	5 554,200	2 908,368	

Рис. 2.5. Документ «Оборотно-сальдова відомість по рахунку 207 «Запасні частини»

На синтетичному рахунку 20 "Виробничі запаси" узагальнюється інформація про наявність і рух запасів сировини і матеріалів (зокрема тих, що знаходяться в дорозі або переробляються), запасних частин, палива, тари, тари. ,

а також інформацію про наявність цих товарів для покупки. Цей обліковий запис складається з наступних облікових записів.

«Сировина» матеріалів і речовин;

Продукція, що є напівфабрикатами, і комплектуючі, які купуються споживачами.

203 «Дизель»;

«Тара і матеріал тари»;

205 «Матеріали, що використовуються в процесі будівництва»;

206 «Матеріали, що надійшли в опрацювання»;

207 «Запасні частини»;

208 «Сільськогосподарські матеріали»; 209 «Інші матеріали»; [75].

У таблиці 2.6 ми наведемо типові операції, пов'язані з рахунком 20 «виробничі запаси».

Таблиця 2.6

Операції за рахунком 20 «Виробничі запаси»

Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3
Оприбутковано закуплені у громадян виробничі запаси	20	68
Оприбутковано безкоштовно одержані виробничі запаси	20	71
Виявлено лишки запасів у результаті інвентаризації Оприбутковано запаси, раніше не враховані на балансі	20	71
Отримано виробничі запаси в обмін за бартером	20	74
Отримано виробничі запаси від ліквідації основних засобів	20	74
Отримано відходи від списання запасів, знищених внаслідок надзвичайних подій	20	75
Відображено витрати на капітальне будівництво	15	20
Списано зі складу виробничі запаси у виробництво	23	20
Витрачено матеріали на виправлення браку	24	20
Передано виробничі запаси на торговий склад для реалізації	28	20
Пред'явлено претензію постачальнику за порушення договірних умов під час постачання виробничих запасів	37	20
Внутрішньовиробниче переміщення запасів	20	20
Оприбутковано виробничі запаси власного виробництва	20	23
- насіння і корми	20	26

- насіння, садивний матеріал від урожаю поточного року	20	27
Переведено товари для виробничого використання, що не придатні для використання	20	28
Відображено надходження виробничих запасів, придбаних підзвітною особою за готівку	20	37
Проведено дооцінку виробничих запасів	20	42
Отримано виробничі запаси як внесок до статутного капіталу	20	46
Отримано виробничі запаси в обмін за бартером	20	74
Отримано виробничі запаси від ліквідації основних засобів	20	74
Отримано відходи від списання запасів, знищених внаслідок надзвичайних подій	20	74
Відображено витрати на капітальне будівництво	15	20
Списано зі складу виробничі запаси у виробництво	23	20
Витрачено матеріали на виправлення браку	24	20
Передано виробничі запаси на торговий склад для реалізації	28	20
Пред'явлено претензію постачальнику	37	20
Списано уцінку виробничих запасів	42	20
Списано запаси для загальновиробничих потреб	91	20
Списано запаси для адміністративних потреб	92	20
Списано виробничі запаси для забезпечення витрат зі збуту продукції	93	20
Списано втрати від знецінення запасів	94	20
Списано запаси, знищені внаслідок стихійного лиха	94	20
Оприбутковано виробничі запаси, що надійшли від постачальника: без ПДВ на суму ПДВ	20 64	63
Оприбутковано закуплені у громадян виробничі запаси	20	68
Оприбутковано безоплатно одержані виробничі запаси	20	71
Виявлено лишки запасів у результаті інвентаризації Оприбутковано запаси, раніше не враховані на балансі	20	71

Синтетичний рахунок № 20 «Виробничі запаси» використовується в ОСВ за рахунками: 201 «Сировина і матеріали»; 202 «Покупна готова продукція та комплектуючі вироби»; 203 «Паливо»; 204 «Тара і пакувальні матеріали»; 205 «Будівельні матеріали»; та 206 «матеріали, що здані на переробку»; усі вони перераховані на рис.2.6).

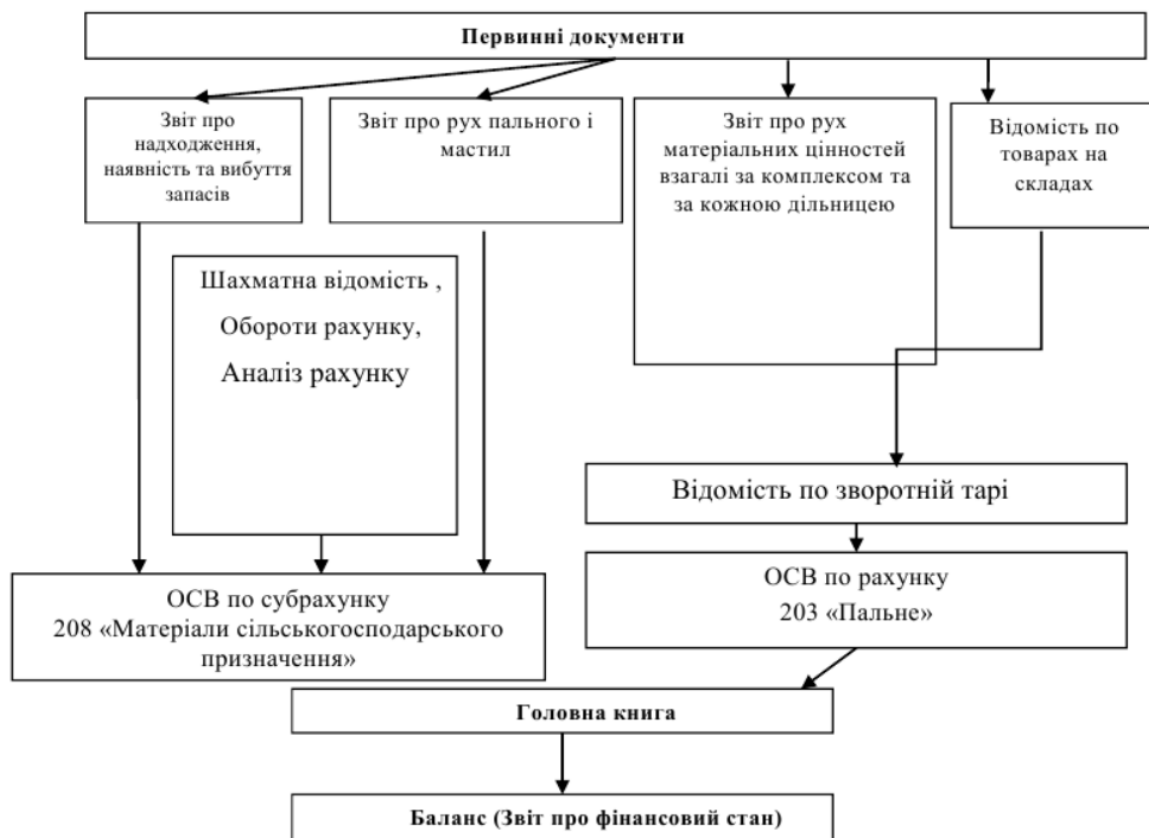

Рис. 2.6. Схема автоматизованої форми (BAS KOPP) обліку виробничих запасів

Таким чином, електронний облік на ТОВ «Агросем» відповідає вимогам чинного законодавства та має суттєвий вплив на бухгалтерський облік підприємства, а також є позитивним аспектом розвитку та функціонування підприємства, оскільки дозволяє економити час та ресурси та використовувати їх там, де це необхідно.

Висновки до розділу 2

Розвиток технічних можливостей у підготовці документів та організації бухгалтерської звітності сприяв електронному підходу. Це дослідження демонструє, що найбільший вплив на електронний облік має створення технологій, які скорочують час і витрати користувача. Цифровий облік – це безмежні можливості, які дозволяють проводити банківські операції будь-де та

будь-коли. Це полегшило сучасним підприємствам можливість вести бухгалтерську діяльність більш ефективно та з більшою ефективністю.

Створення електронної бухгалтерії є природним прогресом стрімких темпів цифровізації суспільства. Як свідчить, незважаючи на деякі обмеження, електронний облік є найвигіднішим варіантом для бухгалтерського обліку, він має численні переваги. Тому сьогодні електронний облік є першорядним у бухгалтерському обліку всіх компаній.

Впровадження електронного бухгалтерського обліку на ТОВ «Агросем» відповідає вимогам чинного законодавства та є суттєвим у скороченні термінів ведення бухгалтерського обліку та є вигідним для підприємства, оскільки дозволяє економити час та ресурси та використовувати їх там, де необхідно.

РОЗДІД 3. АНАЛІЗ ТА КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ ОБЛІКУ ТОВ «АГРОСЕМ»

3.1. Контроль фінансово-господарської діяльності в умовах застосування інформаційних систем

Перевірка напрямків суспільного розвитку, таких як економіка, ідеологія, суспільство, політика, наука і техніка, включає поняття контролю [53]. Економічна практика в умовах ринкової економіки може бути узагальнена в різних видах економіки за допомогою грошових засобів, тобто фінансових вимог. У послідовності господарського контролю з'являються фінансово-господарський контроль. Важливість контролю полягає у виробничих відносинах та оперативній владі у сфері господарської діяльності.

Підтримка раціонального використання засобів і предметів праці, а також працездатність у підприємницькій практиці для отримання максимально можливого доходу є головною метою фіскального та економічного регулювання. Фінансово-економічне регулювання поділяє свої завдання на локальні та загальні. Розв'язання частини завдання передбачає: Вивчення одного із напрямків господарської діяльності. Загальні завдання - вся господарська діяльність підприємств, галузей з прибутковістю та рентабельністю, конкурентоспроможністю виробленої продукції [49].

До основних завдань фінансово-економічного регулювання належать (рис. 3.1). В Україні фінансово-економічний контроль здійснюється через контроль державних інституцій, незалежний і громадський аудиторський контроль, власників капіталу, вкладеного в господарську діяльність.

Ефективний фінансовий контроль можливий лише за допомогою сучасних інформаційних технологій, заснованих на сучасній обчислювальній техніці.

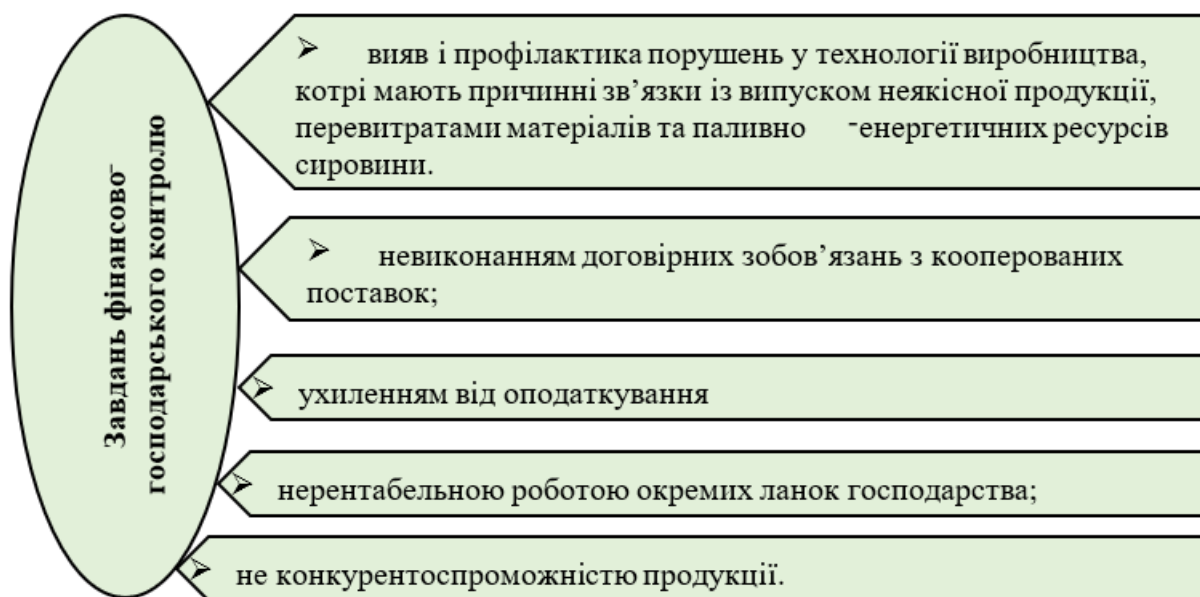

Рис. 3.1. Схема завдань фінансово-господарського контролю

Головними принципами впровадження сучасних ІТ у фінансовому контролюванні є:

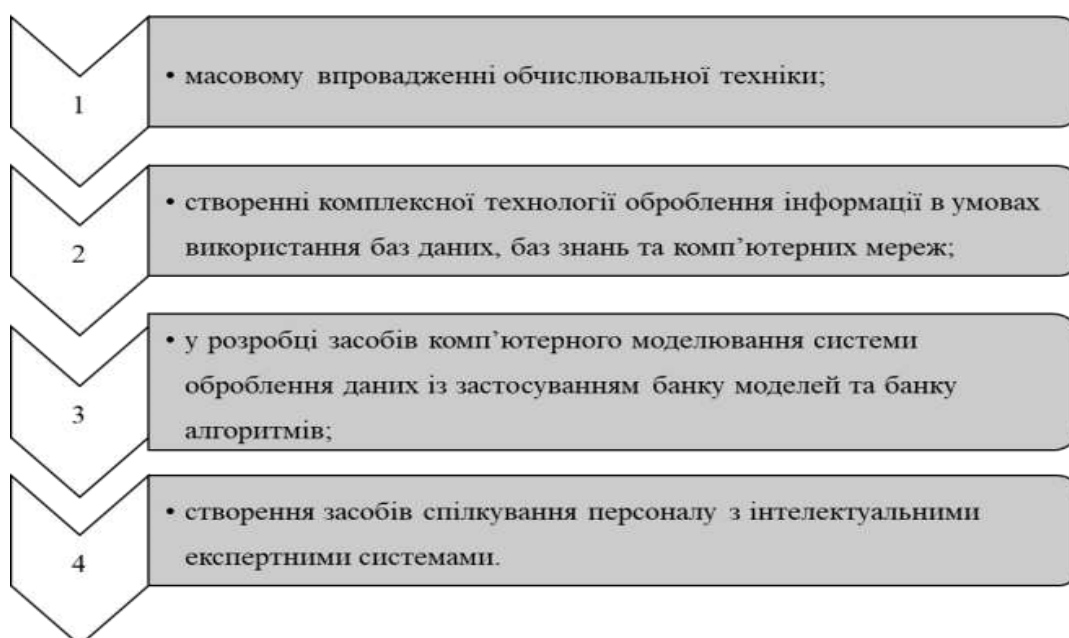

Рис. 3.2 Принципи вживання сучасних ІТ у фінансовому контролі

Слід зазначити, що в сучасних умовах існує багато організаційних конкуренцій, проблем і недоліків, які звужують процес побудови інформаційних

систем фінансового контролю, а також знижують ефективність використання інформаційних технологій, найбільш суттєвими з яких є (рис. 3.3) .

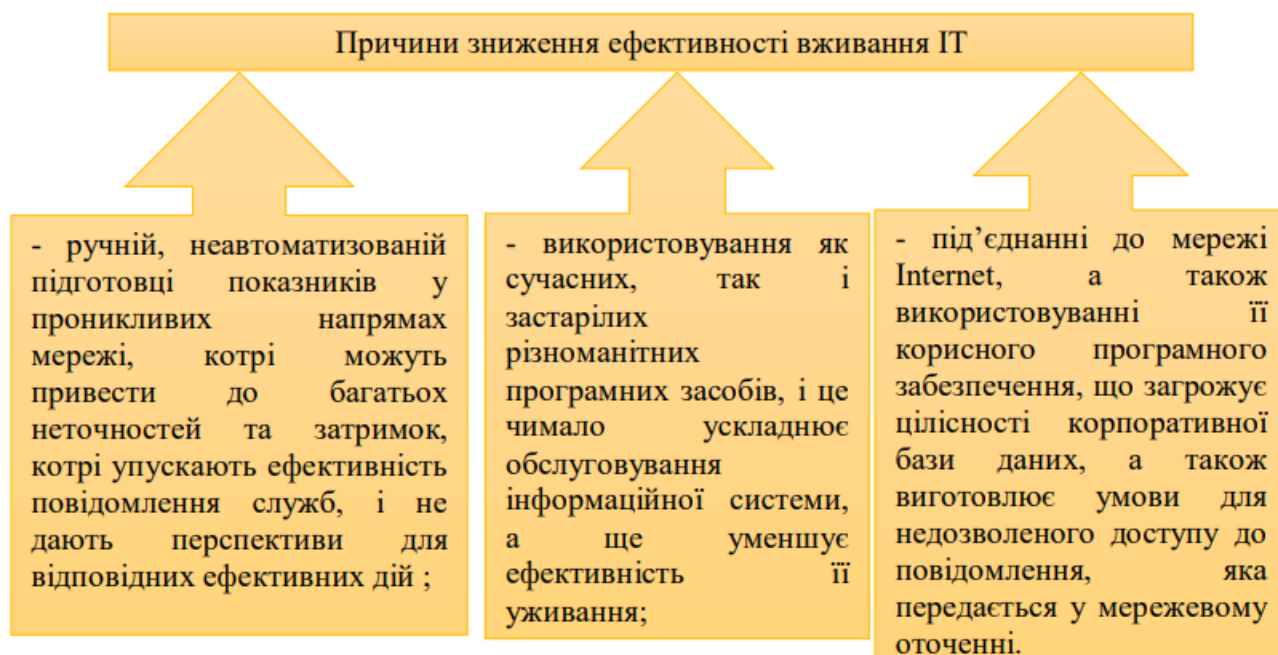

Рис. 3.3 Причини зниження ефективності вживання ІТ

Поглиблена основа інформатизації фінансового нагляду стосується створення високоорганізованого середовища за допомогою таких засобів, як телекомунікації, інформація, інформаційні бази та програмне забезпечення бази знань, щоб забезпечити можливість ефективної роботи систем аналітичних інструментів і дозволити здійснювати контроль. на новому рівні інформаційних послуг Функція [41, 212 с.].

Різнманітність показників і принципів, які генерують необроблену інформацію, є головною особливістю фінансів, тому її пошук і обробка повинні бути ефективними і навіть завжди актуальними. Це в основному визначає необхідність організації великомасштабних локалізованих інформаційно-обчислювальних мереж і відповідного ступеня захисту від різноманітних атак і перешкод.

Основною метою створення автоматизованих інформаційно-аналітичних процедур фінансового контролю є насамперед забезпечення ефективного та можливого виконання контрольно-ревізійних операцій збору, формування,

обробки, зберігання, звітності документів та їх передачі за допомогою комп'ютерних технологій і навіть адміністрування підконтрольні установи[10]. Також доцільно організувати інформаційно-технологічне забезпечення фінансового контролю за структурою розподіленої інформаційно-аналітичної системи (PIAC).

У процесі формування PIAC доцільно розумно використовувати стандартизацію, типові компоненти, практичні пакети систем, висновки проекту тощо. Система та її складові потребують стандартизації з метою стандартизації інструкцій, прийомів і методів управління персоналом. При формуванні RIAS перш за все варто спробувати досягти відповідного співвідношення між витратами на розробку системи та кінцевими результатами.

RIAS у фінансовому контролі Важливо своєчасно виявляти інтерпретації інформації або неточності в інформації. З одного боку, це незамінний засіб для забезпечення коректної роботи IC, а з іншого — потужний інструмент аналізу фінансового контролю. Система повинна мати процеси моніторингу достовірності інформації з метою оперативного виявлення, аналізу та усунення недостовірної інформації. Імовірність повідомлення в RIAS залежить від рівня ймовірності неточностей і упереджень у справжніх аспектах повідомлення.

Інформаційне забезпечення – це впорядкована сукупність повідомлень, що створюються та використовуються на всіх етапах процесу управління.

Основою забезпечення контрольною інформацією є переважно економічна інформація [14, 25-29 с.]. Розкриває фінансово-господарську та виробничу функції контролюючих осіб. Найнеобхідніша фінансова інформація

Аудитори виводять економічну діяльність з інформації,

Внутрішньоекономічний контроль, бухгалтерський облік, статистика та бухгалтерська звітність [13,]. Фінансовий контроль також використовує інформацію із зовнішніх джерел, таких як: страхові компанії, ділові партнери, банки, юридичні та аудиторські фірми [31.]. Важливою частиною створення

інформаційної бази є законодавча, довідкова та планувальна кодова інформація.

Тому використання інформаційних технологій є дуже важливим для автоматизації процесів управління. У процесі розробки інформаційного забезпечення слід сформулювати (рис. 3.4) [29.]

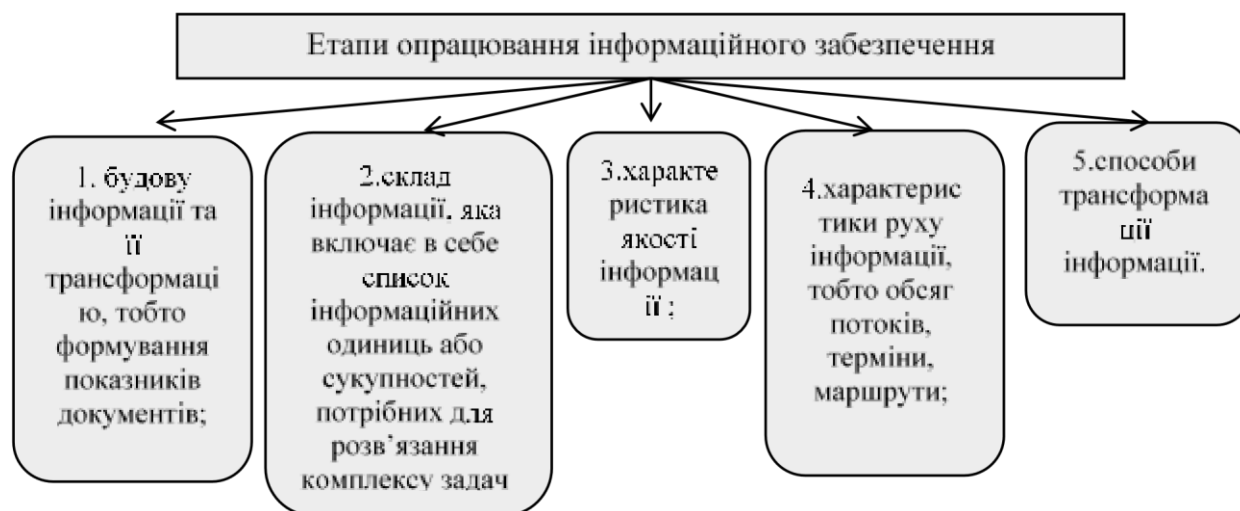

Рис. 3.4 Етапи опрацювання інформаційного забезпечення

Фінансовий контроль не тільки базується на застосуванні інформації, а й бере участь у формуванні інформаційного забезпечення системи управління об'єктом перевірки [31.]. В інформації зацікавлені не тільки внутрішні споживачі, в інформації зацікавлені і зовнішні споживачі.

Отже, можна відзначити, що на основі використання нових інформаційних технологій контроль аналізується як частина цілісної інформаційної системи управління і водночас підсистема безперервної системи електронної обробки економічної інформації. Фінансово-господарська діяльність підприємства.

На мою думку, формування процесу управління при використанні інформаційних технологій поділяється на такі основні етапи, див. рис. 3.5.

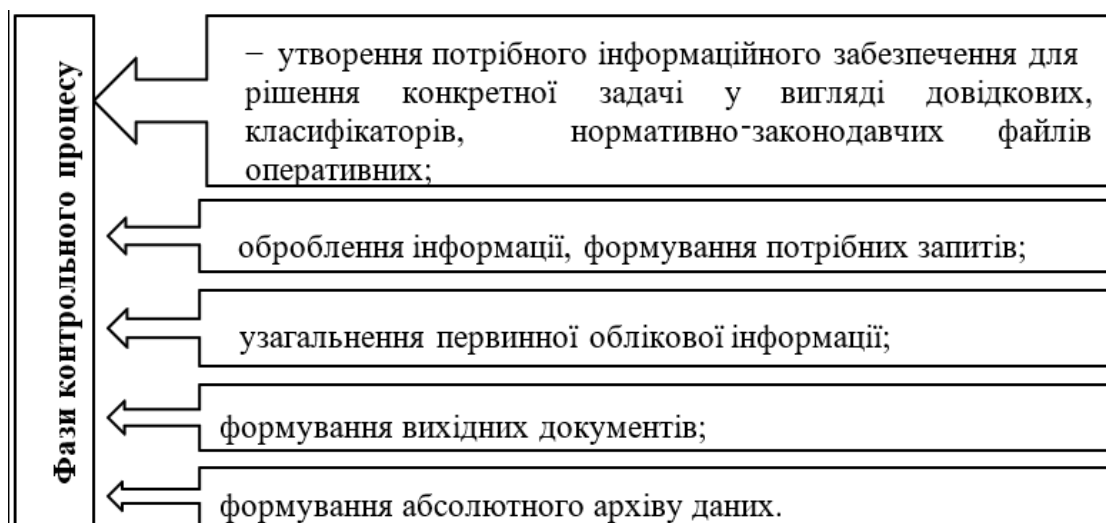

Рис. 3.5 Схема фаз контрольного процесу

Ефективною формою організації контролю за господарською діяльністю юридичних осіб в сучасних умовах розвитку інформаційних технологій є перш за все створення автоматизованого робочого місця (АРМ) аудитора [47].

Організаційний план впровадження аудиторської АПМ включає різноманітні інформаційні системи, вибір яких здійснюється з урахуванням особливостей фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання. Концептуальна основа побудови локальної АРМ аудитора для перевірки операцій часткового з'єднання базується на правилах децентралізованої обробки інформації та основі генерації локальних індикаторів у контексті використання розподілених систем. Локалізація контролю на рівні АРМ, відповідна аудитору, базується на реалізації модульних специфікацій побудови автоматизованого робочого місця.

Модульна структура АПМ забезпечує можливість виокремлення управління частинами операцій, хоча й формування модульних наборів облікових даних, на основі яких вирішуються контрольно-аналітичні завдання в системі, що керує цими операціями [46].

Рівень деталізації економічної інформації включає процеси локалізації, в тому числі (рис. 3.6).

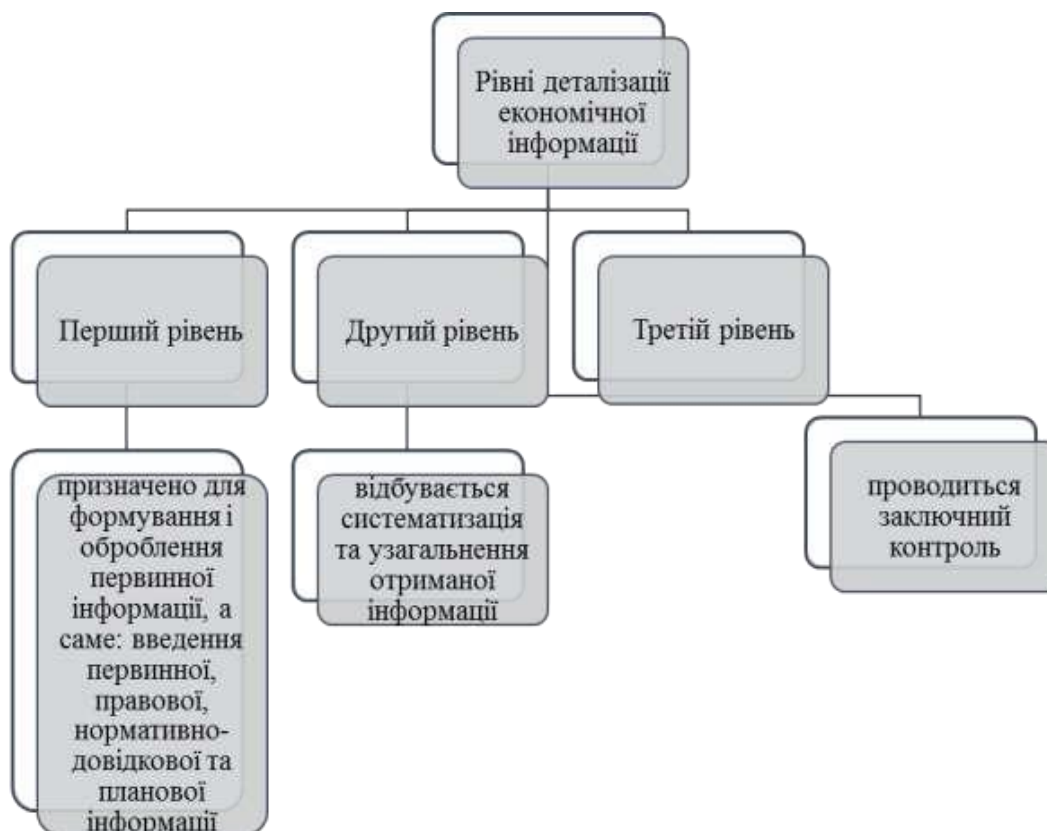

Рис. 3.6 Ступені деталізації економічної інформації

Тому, на основах показаного вище дозволено зазначити, що вживання в контрольно-ревізійному ході інформаційних технологій, та систем дає шанс пришвидшити етап обробки інформації, і додати вірогідність наслідків органічним об'єднанням систематичних методів економічного контролю, і сильних прийомів розподілених інформаційних систем та електронним обробленням облікової інформації на базі автоматизованих робочих місць[39].

Одночасно із тим, можна сказати, що на якість інформаційного здійснення фінансового контролю і прийняття управлінських рішень діють(рис. 3.7)

Рис. 3.7 Схема процесу вдосконалення організації контрольно-ревізійної роботи

Використання комп'ютерних технологій для сприяння цим ініціативам допоможе організаціям покращити зусилля з контролю та аудиту. Проте проста автоматизація всіх методів перевірки документів або діяльності не дозволяє аудиторам проводити будь-які відповідні перевірки особисто.

3.2. Формування управлінської звітності про запаси за принципами автоматизації процесних підходів

Для забезпечення ефективності управління діяльністю підприємства велике значення має рівень інформаційного забезпечення структурних підрозділів підприємства. Системи управлінського обліку надають необхідну інформацію, а їх комп'ютеризація допоможе прискорити цей процес.

Аналіз респондентів опитування свідчить про брак даних оперативно-аналітичного обліку, які могли б повно відобразити економічний, виробничий та фінансовий стан підприємства при прийнятті певним структурним підрозділом підприємства конкретних рішень. , в основному через низький рівень прийнятих управлінських рішень. Тому питання використання можливостей інформаційних

технологій для організації управлінського обліку на виробничих підприємствах залишається практичним.

Багато вчених зазвичай вважають, що бухгалтерська інформація, отримана за допомогою бухгалтерського обліку, використовується лише для підготовки звітів і подання їх до відповідних державних органів, але багато людей підтримують цю точку зору, оскільки керівництво вважає, що неможливо вести бізнес без основи, а бухгалтерія є основою .

Зокрема, М.Л.П'ятов вважає, що всі цілі управлінського обліку можуть бути досягнуті лише за допомогою бухгалтерського та податкового обліку. Крім того, необхідно враховувати показники соціальної та екологічної безпеки, оскільки недоліки облікової інформації (внаслідок бухгалтерського обліку) перешкоджають її використанню в управлінських цілях. Виділимо основні з цих недоліків:

- неефективність отримання даних (іноді для цілей управління потрібно більше оперативної інформації, ніж може бути згенеровано у звітах). Єдиним виходом із ситуації, що склалася, є використання сучасних інформаційних технологій для комп'ютеризації процесу. Дані в системі постійно оновлюються, тому отримані звіти завжди будуть містити найновішу та найдостовірнішу інформацію;

- Методи бухгалтерського обліку визначаються нормативними законодавчими актами та є однозмінними, обмеження інформації зумовлені використанням певних методів бухгалтерського обліку, зокрема подвійного бухгалтерського обліку, згідно з яким усі господарські операції відображаються в бухгалтерському обліку за дебетом та кредитом. , позабалансовий облік, система управлінського обліку може містити інформацію про факти господарської діяльності з різними інтерпретаціями та різними методами оцінки (переоцінка зобов'язань та активів з урахуванням коефіцієнтів знецінення валютної одиниці);

- Формати звітності, що відповідають нормативним та законодавчим актам (стандартні форми звітності часто не надають детальної інформації, необхідної

керівникам, а комп'ютеризовані системи бухгалтерського обліку дозволяють створювати різні звіти на основі первинних документів, Можливі різні розробки та ранжирування).

Сьогодні майже всі підприємства автоматизували принаймні свій облік, а в кращому випадку – всі процеси. Проте не всі підприємства, які впроваджують ІС, супроводжуються покращенням фінансово-економічних показників та рівня прийняття управлінських рішень.

Спробуємо розкрити причини, чому підприємства не успішно впроваджують ІБ.

По-перше, проектування ІБ не враховує стратегію розвитку компанії. Створення та впровадження повнофункціональної ІС займає досить багато часу, можливо, навіть близько п'яти років для великих підприємств.

По-друге, проект не мав чітких цілей. При розробці та впровадженні комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку важливо розуміти, яким повинен бути кінцевий результат, які конкретні завдання ставилися перед компанією, встановлюючи систему, і на які фактори це впливатиме на подальшу діяльність.

По-третє, реінжиніринг усіх бізнес-процесів підприємства є необґрунтованим. Як правило, керівництво компанії під час впровадження комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку або погоджується на повну переробку всіх бізнес-процесів і відповідно підпорядковує їх функціональності автоматизованої системи, або наполягає на збереженні усталеної практики роботи, яка вимагає проведення ін- глибинна перебудова системи.

У першому випадку система розрахована на повну реорганізацію, але в реальності може взагалі не працювати. У другому випадку отримана система може втратити надійність через доопрацювання та обробку (в цьому випадку різко зростає ризик неправильної обробки вхідної інформації). Отже, автоматизація неефективних бізнес-процесів на підприємствах не дасть жодного корисного ефекту, а навпаки, будуть втрачені можливості для вдосконалення діяльності, оскільки остання буде затиснута жорсткими рамками програми. Тому

важливо знайти оптимальне співвідношення між доопрацюванням системи та реінжинірингом бізнес-процесів.

По-четверте, проектування ІС базується на потребах «нижчого» рівня підприємства. Зареєструвати в створену ІС всі дані, які з'являються в компанії, практично неможливо. Тому при проектуванні інформація обмежена певними рамками, тобто існують певні обмеження на інформаційний потік і дані.

Часто компанії прагнуть якомога швидше комп'ютеризувати бухгалтерський облік (і особливо управління), не маючи чіткого уявлення про те, що комп'ютеризована система повинна їм запропонувати.

Проте рекомендується спочатку визначити можливі варіанти комп'ютеризації управлінського обліку, що відбувається в контексті комп'ютеризації всієї інформаційної системи. Для підключення інформаційних потоків підприємства можуть використовувати різні варіанти (табл. 3.2).

Враховуючи наявні фінансові можливості та інформаційні потреби, кожне підприємство може обрати те чи інше рішення комп'ютеризації управлінського обліку.

Проте другий і четвертий варіанти є найкращими з точки зору виконання інформаційних запитів користувачів (саме тому на підприємствах організовується управлінський облік). Однак ці варіанти є фактично протилежними за фінансовою вартістю реалізації.

Для того, щоб створити єдину інформаційну базу даних, необхідно вкласти значні кошти, тоді як використання кількох програм потребує лише придбання додаткових програмних продуктів для управлінського обліку, які будуть сумісні з існуючими продуктами. Тому цей варіант широко поширений серед бізнесу.

Таблиця 3.2

Варіанти комп'ютеризації управлінського обліку

№	Варіант	Характеристика	Переваги	Недоліки
1	Трансформація бухгалтерської звітності	Передбачає трансформацію готової фінансової звітності в управлінську	Незначні витрати на програмне забезпечення	Не підходить для великих багатoproфільних підприємств
2	Єдина база даних	Використання єдиної інформаційної бази даних, до якої заносяться документи всіх структурних підрозділів підприємства	Дозволяє враховувати інтереси всіх користувачів	Значна вартість, високі вимоги до кваліфікації персоналу
3	Трансформація проводок	Трансформація проводок з фінансового обліку в управлінський за задалегідь визначеними правилами	Простота застосування	Підходить лише невеликим підприємствам
4	Використання декількох програм	Передбачає використання функціональних програм	Порівняно невисокі фінансові витрати, безпека даних, зручність для користувачів; покращена функціональність	Необхідність створення спеціальних механізмів експорту-імпорту даних

На переробних підприємствах впровадження управлінського обліку з використанням комп'ютерних технологій проходить наступні етапи:

- 1) Аналіз існуючої системи управлінського обліку;
- 2) Розробка технології управлінського обліку;
- 3) Впровадити комп'ютерну систему управлінського обліку;
- 4) Формування управлінської звітності.

Дані можуть бути зібрані у формі управлінських звітів, лише якщо всі облікові процеси комп'ютеризовані.

Практично всі перераховані вище етапи впровадження управлінського обліку мають свої особливості, що залежать від виду та сфери діяльності, фінансових можливостей, розміру підприємства та інформаційних потреб його керівників. Проте можна розробити структуру єдиного документа – Принципів управлінського обліку.

Окреслимо структуру такого документа, який складається з шести модульних блоків. По кожному питанню порушуються питання, які необхідно

розкрити, і наводиться перелік можливих документів, в яких можна деталізувати та розкрити методи та організаційні особливості корпоративного управлінського обліку.

Різні підприємства матимуть різне наповнення кожного модуля відповідно до видів діяльності та галузей, особливо Модуль 3 «Бухгалтерське забезпечення управлінського обліку».

Незважаючи на те, що впровадження комп'ютерних технологій зараз швидко зростає, адекватного забезпечення систем неможливо досягти без трудових ресурсів. Але також слід зазначити, що більшість внутрішніх операцій компанії здійснюється особою, яка має власні інтереси. Тому в організаційному процесі комп'ютеризованого управлінського обліку особливо важливо налагодити роботу працівників таким чином, щоб вони чітко усвідомлювали цілі підприємства.

Все це впливає на розробку документів, що регламентують трудові права та обов'язки працівників. На жаль, у швидкозмінних сучасних економічних умовах, коли бізнес-плани та графіки постійно змінюються, постійно редагувати посадові інструкції просто неможливо.

Тому в комп'ютеризованих умовах слід впроваджувати не робочі інструкції, а короткі персональні інструкції, які повинні бути сформульовані для кожної бізнес-ролі працівника і повинні розумітися як роль працівника, яку він повинен виконувати в певний час. Конкретний момент характеризується чітким набором посадових обов'язків співробітників і чіткою відповідальністю за конкретні елементи предметної області, тобто ці інструкції можуть бути розроблені для кожного конкретного процесу.

На прикладі переробних підприємств ми наведемо приклади бізнес-ролей, розроблених у сфері управлінського обліку із застосуванням інформаційно-комп'ютерних технологій (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Приклад короткої персональної інструкції для предметної сфери
«Управлінський облік» на прикладі переробного підприємства

№ з/п	Бізнес-ролі	Структурний підрозділ підприємства	Обов'язки
Управлінський облік			
1.	Економіст	Планово-фінансовий відділ	- ведення даних управлінського обліку в комп'ютерну систему; - перевірка, коригування управлінського обліку та управлінської звітності відповідно до вимог діяльності; - формування управлінської звітності, контроль за достовірністю, повнотою формування управлінської звітності всіма учасниками процесу
2.	Фінансист	Планово-фінансовий відділ	- ведення даних управлінського обліку (в частині здійснення розрахунків) в комп'ютерну систему; - формування управлінської звітності щодо розрахунків
	Бухгалтер	Бухгалтерська служба	- ведення даних управлінського обліку в комп'ютерну систему; - контроль за коректністю і повнотою ведення управлінського обліку всіма учасниками процесу в єдиній комп'ютерній системі; - закриття рахунків управлінського обліку в комп'ютерній системі за підсумками звітного періоду; - контроль за своєчасністю перенесення даних з первинних документів до комп'ютерної системи
3.	Спеціаліст з виробництва	Виробничий цех, ділянки	- ведення даних управлінського обліку (в частині виробничих витрат) в комп'ютерну систему; - формування управлінської звітності щодо виробничих витрат
4.	Програміст	Відділ програмного забезпечення	- розробка технології вирішення завдань за всіма етапами обробки управлінської інформації; - підготовка програми ведення управлінського обліку до налаштування, її налаштування; - коригування складеної програми ведення управлінського обліку; - розробка та впровадження систем автоматичної перевірки правильності програми ведення управлінського обліку; - підготовка пристроїв до роботи, їх технічний огляд, проведення перевірки наявності несправностей, усунення їх
5.	Менеджер зі збуту	Відділ збуту	- ведення даних управлінського обліку (в частині укладених договорів, реалізації продукції) в комп'ютерну систему; - формування управлінської звітності щодо виконання умов договорів, реалізації продукції

Вважаємо, що в сучасних умовах господарювання основою формування систем управлінського обліку та управлінської звітності має бути метод групування даних за показниками та кодування господарських операцій. Програмні продукти на ринку відображають інформацію на основі кодів

балансових рахунків і назв бізнес-операцій, а потім повторно вибирають коди рахунків.

Однак такий підхід не дозволяє узгодити показники між усіма формами фінансової та управлінської звітності підприємства. Тому для відображення змін в об'єктах обліку необхідно використовувати відповідні показники та коди операції, подано на рисунку 3.3.

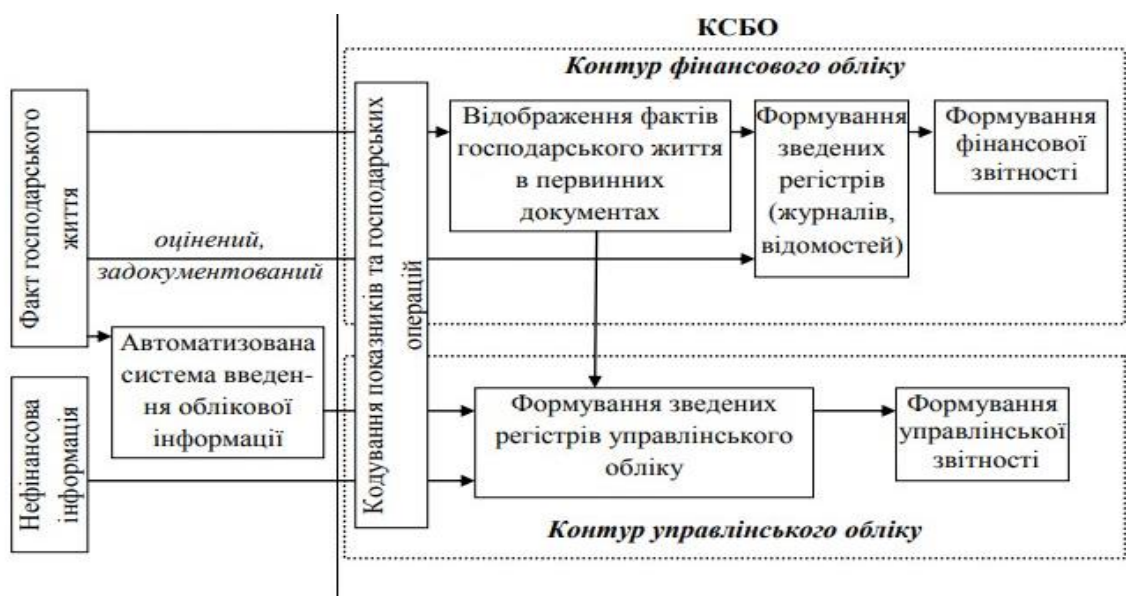

Рис. 3.3. Механізм формування облікової інформації в управлінському обліку

Відмінності, які існують між відповідними компонентами систем управлінського обліку та систем фінансового обліку, є основними аргументами на користь впровадження комп'ютеризованого обліку на основі показників та кодування господарських операцій. Це пов'язано з різними методами класифікації витрат в управлінському та фінансовому обліку, різним порядком визнання операцій і різним порядком списання цих витрат.

Цей підхід можуть використовувати підприємства будь-якого розміру та виду діяльності, особливо в переробній промисловості. Однак для великих підприємств побудова системи управлінського обліку є складною, хоча в той же час її розвиток дозволить більш ефективно використовувати наявні можливості в майбутньому.

Усі наведені вище рекомендації щодо організації управлінського обліку та управлінської звітності (за винятком рекомендацій щодо кодування показників та господарських операцій) можуть бути використані при виборі будь-якого програмного продукту, призначеного для ведення управлінського обліку, і, зокрема, це стосується «БАС» Програмні продукти - це ERP-системи, призначені для комплексного планування корпоративних ресурсів і досягнення повної комп'ютеризації всіх сфер корпоративної діяльності.

Таким чином через прикладні рішення, що охоплюють основні бізнес-процеси, створюється єдиний інформаційний простір, що відображає фінансово-господарську діяльність підприємства.

Дотримуючись визначених у дослідженні етапів розробки та впровадження системи управлінського обліку, можна забезпечити ефективність цього процесу за умов використання інформаційно-комп'ютерних технологій. Основою для розробки технічного завдання з комп'ютеризації управлінського обліку підприємств є реалізація запропонованої структури стандартів управлінського обліку, яка включає окремі модулі та нормативні документи.

Наші рекомендації забезпечать належну організацію бухгалтерського обліку з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій, а також допоможуть у формуванні облікової інформації в необхідних частинах управлінського обліку.

Висновок до розділу 3

Фінансово-господарський контроль – контроль за фінансовими операціями та господарськими процесами з метою забезпечення їх законності, правильності та доцільності і застосовується до різних галузей народного господарства. У контексті використання сучасних інформаційних технологій контроль досліджується як частина інформаційної системи управління, яка в сукупності є підсистемою безперервної системи електронної обробки економічної інформації про фінансово-господарську діяльність організації. 2. Фінансовий аналіз – це обґрунтована сукупність знань, призначена для вивчення фінансових ресурсів та

їх потоків з метою оцінки життєздатності та перспектив суб'єкта господарювання. Під фінансовим аналізом слід розуміти частину загального економічного аналізу діяльності організації, який здійснюється шляхом вивчення діяльності організації та основних фінансових наслідків її фінансово-господарської діяльності. У реалізації завдань фінансового аналізу вирішальну роль відіграватиме його інформаційне забезпечення.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Ефективне управління малими суб'єктами підприємства характеризується складністю інформаційних систем, внутрішніми та зовнішніми потоками інформації, різноманітністю типів інформації. Актуальними питаннями економічного розвитку України сьогодні є питання формування інформаційного простору, розуміння сутності, призначення та видів інформації, упорядкування інформації за її специфікою.

Бухгалтерський облік має вирішальне значення для системи управління та основне джерело техніко-економічної інформації для управління підприємством. Бухгалтерський облік, однак, є окремою специфічною інформаційною системою, яка складається з окремих компонентів. Інформаційні системи бухгалтерського обліку, як і інші інформаційні системи, мають свої цілі, цілі та завдання. Функція тут пов'язана з атрибутом, який впливає на досягнення мети. Призначення інформаційної системи бухгалтерського обліку суто інформаційне. Воно найточніше передає його природу, значення та конкретні методи досягнення суспільних цілей.

Основним завданням і призначенням інформаційної системи бухгалтерського обліку є створення максимально вигідної для потенційних користувачів бази даних діяльності підприємств. Крім того, весь комплекс проектів щодо збору, реєстрації, зберігання, обробки та передачі інформації користувачам вважається частиною інформаційного або технічного процесу обліку інформації.

Питанням, на яке необхідно звернути увагу при створенні інформаційної системи промислових підприємств, є зв'язок технологічного обліку з обліком у процесі виробництва. Очевидно, що перший крок у визначенні маршруту має здійснюватися за допомогою технічної експертизи та працівників, які покладаються лише на числові оцінки. Бухгалтерський облік як засіб інформаційного забезпечення процесів управління основним призначенням є вибір із загальної технічної інформації необхідної для створення інформаційної системи та оцінка її вартості.

Одним із підходів до використання облікової інформації в процесі формування та прийняття рішень є розробка інформаційних моделей. Управління базується на економіко-математичних моделях, які фактично є описом речі. Дана тема в літературі щодо створення інформаційних моделей з облікових даних ще не до кінця досліджена.

Створення системного методу побудови алгоритмів, що полегшують збір, обробку та представлення фінансових даних в інформаційних системах, має гарантувати оптимальне співвідношення інструментів контролю для всіх аспектів управління підприємством.

У конкурентному середовищі ефективність управління, якість інформації, яку надає бухгалтерський облік, і ступінь її використання. Наявність точної, фактичної, повної та об'єктивної облікової інформації як умови вдосконалення системи управління є важливою. Інформація про фінанси, управління, податковий облік та інші системи включена в облікову інформацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П. Й., Атамас О. П. Методичні проблеми складання Звіту про рух грошових коштів та шляхи їх вирішення. *Європейський вектор економічного розвитку: Збірник наукових праць*. 2013. № 1 (14). С. 3–11.
2. Бабіч В. В., Сагова С. В. Фінансовий облік (облік активів) : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2006. 282 с.
3. Базилінська О. Безпека життєдіяльності : підручник / О. І. Запорожець, Б. Д. Халмурадов, В. І. Применко та ін. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 448с.
4. Бухгалтерський фінансовий облік : Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / за ред. Ф. Ф. Бутинця. 8-е вид. Житомир : ПП «Рута», 2009. 912 с.
5. Гандзюк М. П., Желібо Є. П., Халімовський М. О. Основи охорони праці : підруч. 5-е вид. К. : Каравела, 2010. 384 с.
6. Гнатенко Є. П., Гикава А. О. Проблеми обліку грошових коштів на підприємстві. *Економіка суспільства*. 2016. Вип. 5. С. 421-424.
7. Гранова Р. О. Грошові кошти. Розрахунки: Бухгалтерський облік. К. : ЦУЛ, 2010. 207 с.
8. Григоревська О. О., Каленченко Т. С. Проблеми своєчасного та повного відображення грошових коштів у системі бухгалтерського обліку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2015. вип. 3 (33). С. 32-42.
9. Деменіна О. Управління грошовими потоками в межах концепції фінансової рівноваги підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. №7. С.14-18.
10. Економічний аналіз : Навч. посібник / За ред. Н. А Волкової. Одеса: ОНЕУ, 2015. 246 с.
11. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці : підручник. К. : Знання, 2010. 375 с.

12. Завацька О. А., Букало Н. А. Гармонізація звіту про рух грошових коштів відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. *Економіка. Управління. Інновації*. 2014. № 1.
13. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті : затв. постановою Правління Національного банку України від 21.01.04 р. № 22. Дата оновлення: 27.06.2019. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0377-04> (дата звернення: 07.12.2019).
14. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 року № 291. Дата оновлення: 29.10.2019. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 07.12.2019).
15. Інструкція про порядок відкриття та використання рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів : затв. постановою Правління Національного банку України від 12.12.2003 р. № 492. Дата оновлення: 04.04.2019. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03> (дата звернення: 07.12.2019).
16. Корінько М. Д. Аудиторський контроль грошових коштів. *Науковий журнал Інтелект XXI*. 2014. № 6. С. 80-85.
17. Королюк Т. Сутність, значення та обліково-інформаційне забезпечення процесу контролінгу / Т. Королюк, С. Співак // Галицький економічний вісник. — Т. : ТНТУ, 2022. — Том 78-79. — № 5-6. — С. 58–64.
18. Королюк Т. М. Облік в управлінні підприємством в умовах цифрової економіки / Королюк Тетяна Миколаївна, Співак Сергій Михайлович, Ратинський Вадим Віталійович // ГЕВ. — Т. : ТНТУ, 2023. — Том 85. — № 6. — С. 88–96.
19. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Подмешальська Ю. В., Чакалова Н. С. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник. Запоріжжя : ЗДІА, 2018. 602 с.

20. Масленніков Є. І. Методологічні та практичні засади дослідження системи управління фінансовою стійкістю промислового підприємства. Монографія. Одеса : Прес-кур'єр, 2015. 316 с.

21. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : затв. наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. Дата оновлення: 30.12.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13> (дата звернення: 07.12.2019).

22. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» від 01.01.2012. Дата оновлення: 01.01.2012. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_019 (дата звернення: 07.12.2019).

23. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз : підручник. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 353 с.

24. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 23.07.2019. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 07.12.2019).

25. Огійчук М. Ф., Новіков І. Т. Аудит: організація і методика : Навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. К. : Алерта, 2012. 664 с.

26. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 року № 291. Дата оновлення: 09.12.2011. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (дата звернення: 07.12.2019).

27. Подмешальська Ю. В., Меліхова Т. О., Чакалова Н. С. Бухгалтерський облік : навч.-метод. посібник. Запоріжжя : ЗДІА, 2017. 400 с.

28. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : затв. постановою Правління Національного банку України від 29.12.2017 р. № 148. Дата оновлення: 12.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#n19> (дата звернення: 07.12.2019).

29. Правила визначення платіжних ознак та обміну банкнот, розмінних та обігових монет національної валюти України : затв. постановою Правління Національного банку України від 03.12.2018 р. № 134. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0134500-18> (дата звернення: 07.12.2019).

30. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 16.11.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14> (дата звернення: 07.12.2019).

31. Про застосування електронних контрольно-касових апаратів і товарнокасових книг при розрахунках із споживачами у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг : Закон України від 06.06.96 р. № 227/96-ВР. Дата оновлення: 13.07.2000. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/227/96%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 07.12.2019).

32. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII. Дата оновлення: 20.01.2018. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2694-12> (дата звернення: 07.12.2019).

33. Ратинський В.В., Співак С.М. Синькевич Н.І. Розвиток економічного аналізу в Україні в контексті цифрової економіки. Електронний журнал "Ефективна економіка". - №7. 2023. С. 1-16.

34. Садовська І. Б., Божидарнік Т. В., Нагірська К. Є. Бухгалтерський облік : навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 688 с.

35. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2012. 647 с.

36. Співак С. Управління конкурентоспроможністю підприємства в сучасних умовах [Електронний ресурс] / Сергій Співак // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2014. — Вип. 1 (10). — С. 287-293. — Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2014/14ssmvsu.pdf>.

37. Співак С. Роль комп'ютерних програм для аналізу фінансово-господарського стану підприємства [Електронний ресурс] / Сергій Співак, Ірина

Дідик, Тарас Скурський, Ольга Житко // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2021. — Вип. 2 (25). — С. 702-707. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21ssmgsp.pdf>

38. Співак С. Діджиталізація процесів бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / Сергій Співак, Діана Панчишин, Михайло Скочиляс, Катерина Яремчук // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2021. — Вип. 2 (25). — С. 113-119. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21ssmpbo.pdf>

39. Співак С. М. Оцінка та управління ризиками як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства – 2020. – с. 159-162. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/11/2020-4t3-27.pdf>

40. Турова Л. Л., Коршак А. О. Облік і аудит готівкових коштів. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2015. Вип. 6. С.70-74.

41. Утенкова К. О. Аудит : Навчальний посібник. К. : Алерта, 2011. 408 с.

42. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін. ; За ред. проф. М. Ф. Огійчука. 6-те вид., перероб. і допов. К. : Алерта, 2011. 1042 с.

43. Ясишена В. В., Сисоєва І. М. Методика проведення аналізу грошових потоків підприємств. *Інноваційна економіка*. 2012. № 2 (28). С. 131-139.

44. S. Spivak, T. Korolyuk, I. Spivak, S. Krepych, B. Nita and R. Brukhanskyi, "Construction of a Conceptual Model of the Accounting and Analytical System of Report Formation Under IFRS," *2023 13th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Wrocław, Poland, 2023, pp. 206-210, doi: 10.1109/ACIT58437.2023.10275676.

45. S. Spivak, S. Krepych, I. Spivak, R. Brukhanskyi and U. Tkach, "Analysis of Tax Burden in Ukraine in the Context of European Integration," *2021 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Deggendorf, Germany, 2021, pp. 385-388, doi: 10.1109/ACIT52158.2021.9548630.

46. S. Spivak, I. Spivak and S. Krepych, "Estimating the Competitiveness Level of Enterprises Based on the Functional Effectiveness Model," *2020 10th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Deggendorf, Germany, 2020, pp. 662-665, doi: 10.1109/ACIT49673.2020.9208969.